

Otterlo

CONCEPT

Gebiedsprogramma Otterlo

Visie op het dorp

Colofon

Procesgebied Otterlo
Gemeente Ede
Datum: n.t.b.

Disclaimer tekst

Bij het samenstellen is de grootst mogelijke zorgvuldigheid nagestreefd. Toch kan de informatie in deze uitgave niet juist of onvolledig zijn. De gemeente Ede is hiervoor niet aansprakelijk. Als u van mening bent dat er beeldmateriaal is gebruikt waarover u het beeldrecht heeft, neem dan contact op met de gemeente Ede via postbus 9022, 6710 HK Ede.

Copyright

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen, in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt worden in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch door fotokopieën of enig andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de gemeente Ede.

Inhoud

1. Inleiding	5
1.1. Aanleiding	5
1.2. Gebiedsgericht programma	5
1.3. Samenhang met Omgevingsvisie Ede 2040	5
1.4. Toepassing gebiedsprogramma Otterlo	6
1.5. Totstandkoming gebiedsprogramma Otterlo	6
1.6. Geen m.e.r. beoordeling benodigd	7
1.7. Leeswijzer	7
 2. Dit is Otterlo	 8
2.1 Leven, wonen en voorzieningen	8
2.2 Mobiliteit en energie	11
2.3 Natuurlijk kapitaal	14
2.4 Economie en werkgelegenheid	16
2.5 Eigenheid en ruimtelijke kwaliteit	18
 3. Visie Otterlo 2040	 20
 4. Keuzes voor Otterlo -Thematische vertaling	 25
Leefbaarheid en voorzieningen	26
Mobiliteit en energie	28
Natuur en klimaat	30
Economie en recreatie	32
Identiteit en wonen	36
 5. Vertaling deelgebieden Otterlo	 38
 6. Uitvoeringsprogramma	 39

1. Inleiding

1.1. Aanleiding

Voor u ligt het gebiedsprogramma Otterlo. Dit is een eerste integrale uitwerking van de Omgevingsvisie Ede 2040, door de gemeenteraad vastgesteld op 12 mei 2022. In de Omgevingsvisie beschrijven we de toekomst voor de leefomgeving van Ede voor de periode tot 2040. Drie sleutelbegrippen staan daarin centraal: dierbaar, duurzaam en dynamisch.

In de Omgevingsvisie zijn deze sleutelbegrippen zijn uitgewerkt in vijf strategische keuzes:

1. Leven in gezonde wijken, dorpen en buurtschappen.
2. Duurzame mobiliteit en energie.
3. De natuur als basis en de Veluwe centraal.
4. Werk maken van Foodvalley.
5. Compacte groei vanuit eigenheid van Ede

Voor Otterlo maken we een gebiedsgericht programma; een visie op het dorp met uitvoeringsagenda.

In het gebiedsprogramma Otterlo zijn de vijf strategische keuzes concreter gemaakt. Hierdoor wordt duidelijk wat onze partners, inwoners, ondernemers en de gemeente zelf kunnen bijdragen aan de ambities voor het dorp.

Dit gebiedsprogramma is ook een wettelijk instrument uit de Omgevingswet (volgens artikel ** ** van de Omgevingswet.) Daarmee geeft het ook een stevige basis en voor toekomstige ontwikkelingen in het dorp en is het een toetsingskader voor nieuwe ontwikkelingen. Het gebiedsprogramma bevat naast een visie op het dorp ook een concrete uitvoeringsagenda, om in lijn met de visie uitvoering te geven aan de verschillende ambities.

1.2. Gebiedsgericht programma

Otterlo is een gebied waar veel opgaven samen komen. Vanuit het dorp is er al lange tijd een roep om een visie op de toekomst van Otterlo. Veel inwoners voelen een disbalans: De natuur staat onder druk, er komen steeds

meer toeristen en bezoekers het hele jaar door die een beroep doen op voorzieningen. Verkeer naar en door het dorp geeft een gevoel van overlast en er is behoefte aan nieuwe woningen.

Een gebiedsgericht programma biedt de mogelijkheid om samenhang te creëren tussen verschillende ontwikkelingen en de directe omgeving. Hierbij staat de vraag voorop: hoe worden in dit gebied de vijf strategische keuzen uit de Omgevingsvisie Ede 2040 concreet vertaald en hoe landen deze strategische keuzes in het dorp?

Het doel van het gebiedsprogramma voor Otterlo is te komen tot een uitvoerbaar, integraal en gebalanceerd plan welke een bijdrage levert aan de leefbaarheid van het dorp Otterlo en omgeving op de korte termijn en in de toekomst.

Het huidige document dient als toetsingskader voor nieuwe ruimtelijke initiatieven. De scope van het gebiedsprogramma is tot 2040, overeenkomstig de Omgevingsvisie Ede 2040.

1.3. Samenhang met Omgevingsvisie Ede 2040

Het gebiedsprogramma Otterlo is dus een gebiedsgerichte verdieping/ uitwerking van de Omgevingsvisie Ede 2040. Een omgevingsvisie is agenderend van aard (Wat moet er gebeuren?).

Een gebiedsprogramma is de uitwerking die aangeeft hoe dat op lokaal niveau dan vorm krijgt (Hoe moet het gebeuren?). Een gebiedsprogramma omvat een visie op een gebied en een uitwerking van concrete projecten en maatregelen.

De Omgevingsvisie Ede 2040 wordt een keer per vier jaar geactualiseerd. De effecten daarvan op de verschillende gebiedsprogramma's, zo ook Otterlo, worden in een apart hoofdstuk benoemd. Parallel aan het gebiedsprogramma Otterlo vindt een verdere uitwerking plaats van diverse thema's voor de hele gemeente Ede.

Dit betreffen o.a. de thema's Luchtkwaliteit, Gezondheid, Landbouwtransitie, Stikstof en Duurzame energie. Deze worden vormgegeven in een thematisch programma volgens artikel ** ** van de Omgevingswet. De resultaten van deze programma's kunnen ook meegenomen worden in toekomstige actualisatie(s) van gebiedsprogramma's.

Het college van B&W besluit of en hoe vaak gebiedsprogramma's moeten worden geactualiseerd. Dit gebeurt aan de hand van de geactualiseerde omgevingsvisie en doorwerking van de thematische programma's.

1.4. Toepassing gebiedsprogramma Otterlo

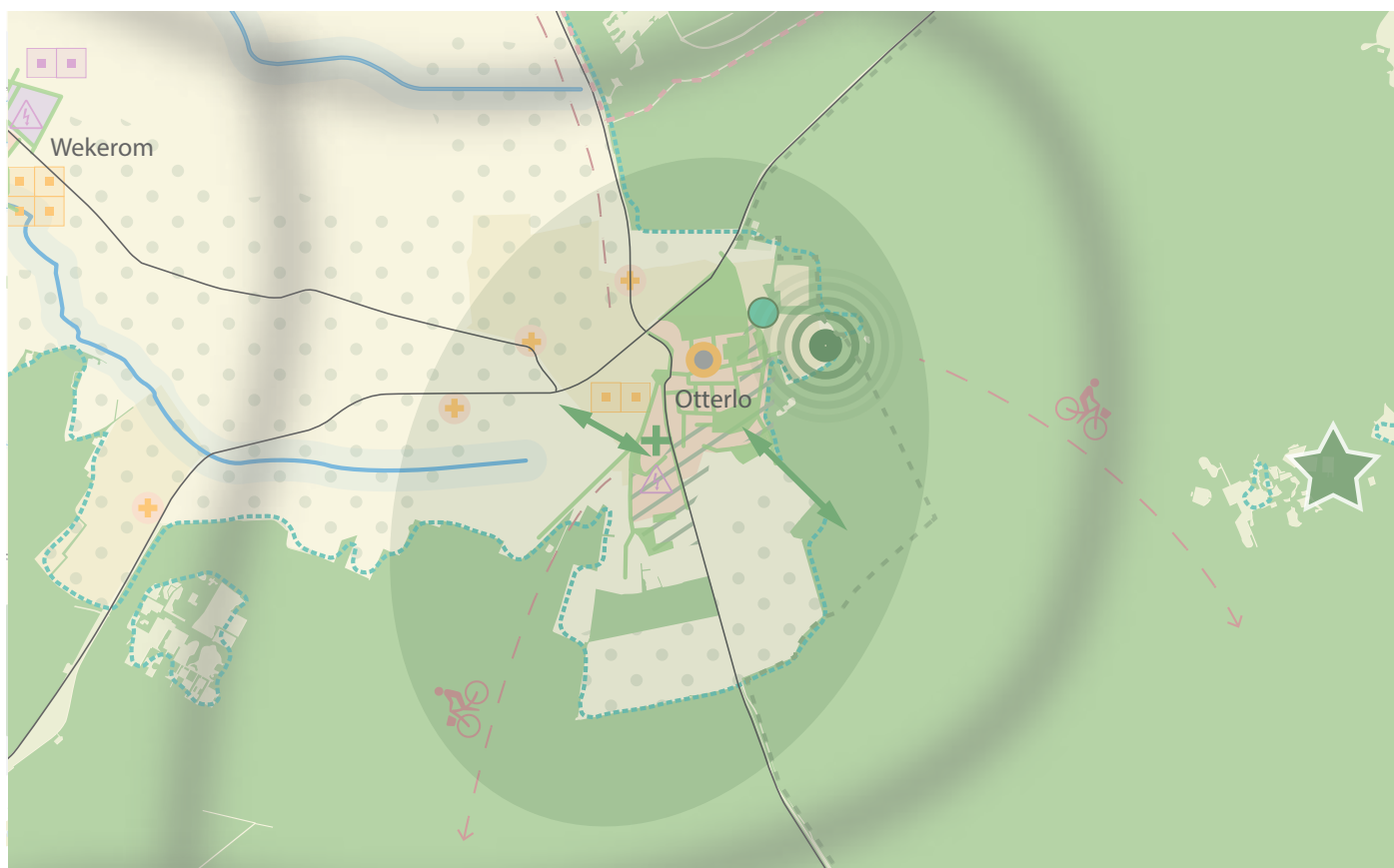
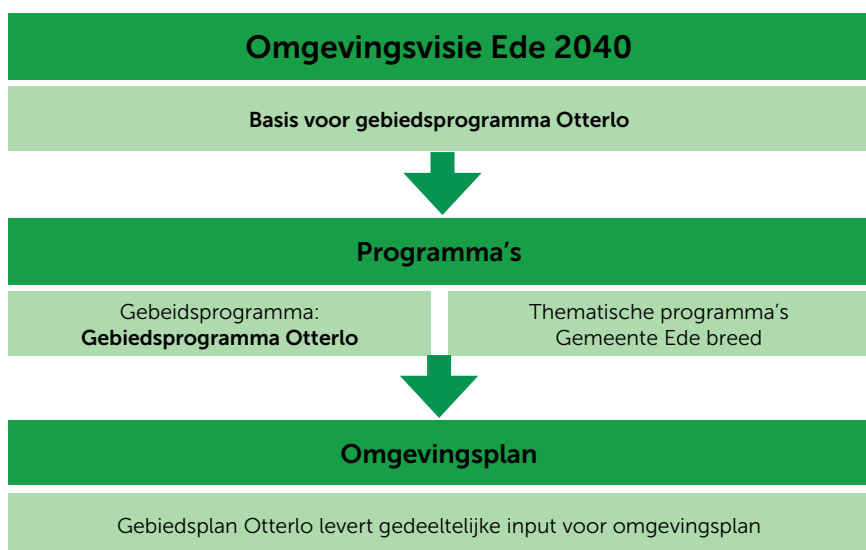
De visie in het gebiedsprogramma Otterlo is het toetsingskader voor ruimtelijke initiatieven (en andere disciplines). Daarmee vervangt het gebiedsprogramma Otterlo ook de Structuurvisie Otterlo d.d. 12 mei 2012. Deze gebiedsgericht uitwerking is de basis voor het omgevingsplan, dat aansluitend gaat lopen. De uitvoering van maatregelen uit het gebiedsprogramma gebeurt gefaseerd, waarbij er een prioritering zit in projecten/ maatregelen op de korte, middellange en lange termijn. De gemeenteraad beslist over het beschikbaar stellen van budgetten voor het daadwerkelijk uitvoeren van de maatregelen.

1.5. Totstandkoming gebiedsprogramma Otterlo

Het gebiedsprogramma Otterlo is het resultaat van een samenwerking tussen gemeente Ede en de inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties van Otterlo. Hiervoor is de Edese Participatie Aanpak gehanteerd. Het proces was verdeeld in 5 fasen:

Fase 1 Verzamelen

In de fase Verzamelen is informatie opgehaald

die van belang was voor het gebiedsproces. Dit betreft onder meer bestaand beleid, lopende projecten/ initiatieven en kansen en knelpunten bekend in de gemeentelijke organisatie en in Otterlo.

Fase 2 Verbinden

De fase Verzamelen is vloeiend overgegaan in de fase Verbinden. Bij het verbinden is alle relevante interne en externe verzamelde informatie bekeken en samengebracht tot een integrale visie op Otterlo. De concept visie is gedeeld met inwoners en ondernemers. Op basis van de reacties is een definitieve visie opgesteld, vastgesteld door de gemeenteraad.

Fase 3 Verdiepen

In de fase Verdiepen zijn de opgaven per deelgebied van Otterlo in samenhang verder bekeken. Dit heeft geresulteerd in een of meerdere scenario's voor het deelgebied in de vorm van een vlekkenplan met bijbehorende de uitgangspunten en randvoorwaarden.

Fase 4 Vertalen

In de fase Vertalen heeft de feitelijke vertaling van de opgaven in deelgebieden (vlekkenplan) naar concrete projecten plaatsgevonden (beschrijving en kaders). Sommige projecten konden uitgewerkt worden tot het niveau van ontwerpuitgangspunten, andere al gedetailleerder.

Fase 5 Verankeren

In deze fase is de uitvoeringsagenda met de projecten volledig gevuld en de haalbaarheid (eigenaar - dekking - planning) geborgd. Dit resulteert in een compleet eindproduct.

Proces

In elke fase heeft er een gebiedsdialog plaatsgevonden. Vanaf de fase Verdiepen zijn er werkgroepen gestart die op deelgebied niveau de opgaven die er liggen verder hebben uitgewerkt. Doorgaans is het niveau van participatie Adviserend geweest. Ook hebben partijen met een grote rol in het dorp en omgeving meegewerkt. Te denken valt aan de provincie Gelderland.

1.6. Geen m.e.r. beoordeling benodigd

Voor de zaken die genoemd zijn in voorliggende visie is geen m.e.r. (beoordeling) benodigd. Het betreffen hier geen stedelijke ontwikkelingen. Voor infrastructuur (J1 bijlage V Omgevingsbesluit) en recreatie (M 1 t/m 6 bijlage V Omgevingsbesluit) zijn wel belangrijke

richtinggevende uitspraken gedaan voor de kern Otterlo, maar het gaat daarbij niet om nieuwe aanleg, uitbreidingen en/of substantiële wijzigingen van de voorzieningen zelf.

Voor wat betreft de uitbreidingslocatie Otterlo West is deze ontwikkeling wel te duiden als stedelijke ontwikkeling, echter de in de visie is deze locatie puur en alleen bedoeld als een indicatieve duiding van het gebied waar deze woningbouw in de toekomst kan gaan plaatsvinden. Het gaat dus om een zoekzone/ reservering voor een mogelijke toekomstige uitbreiding van de kern Otterlo. Er liggen nog geen concrete kaders die de basis vormen voor planontwikkeling. De uitwerking (o.a. stedenbouwkundig en landschappelijk) vindt pas op een later moment plaats. Op basis van de huidige aanduiding zal nog geen medewerking worden verleend aan een initiatief tot woningbouwontwikkeling. Wanneer de locatie verder wordt uitgewerkt, zal er wel een m.e.r.(beoordeling), alsook een beoordeling aan de ladder duurzame verstedelijking, moeten plaatsvinden. Ook zal dan gekeken worden naar mogelijke effecten op Natura2000 gebied (passende beoordeling).

1.7. Leeswijzer

In de volgende hoofdstukken komt aan bod:

- **Hoofdstuk 2: Dit is Otterlo**
Een beschrijving van de kwaliteiten van Otterlo, maar ook de verbeterpunten en kansen die er liggen.
- **Hoofdstuk 3: Visie op het dorp**
De overkoepelende visie voor Otterlo tot 2040.
- **Hoofdstuk 4: Keuzes voor Otterlo - Thematische vertaling**
Per thema is uitgewerkt welke opgaven er in Otterlo liggen, waar mogelijk gespecificeerd op locatie.
- **Hoofdstuk 5: Vertaling deelgebieden Otterlo**
Per deelgebied wordt uitgewerkt hoe de opgaven van de verschillende thema's samenkomen in een toekomstscenario.
- **Hoofdstuk 6: Uitvoeringsprogramma met planning**
In het uitvoeringsprogramma wordt bepaald welke maatregelen er nodig zijn op korte, middellange en lange termijn en hoe deze belegd worden.

2. Dit is Otterlo

In dit hoofdstuk staat een omschrijving van Otterlo, met per thema uit de omgevingsvisie de kwaliteiten, verbeterpunten en kansen die er liggen.

2.1 Leven, wonen en voorzieningen

Otterlo is een aantrekkelijk Veluws dorp in een prachtige natuurlijke en cultuurrijke omgeving. Met zo'n 2000 inwoners is het een van de Edese dorpen waar het prachtig wonen is. Een centrum van voorzieningen, een vitaal landelijk gebied en prachtige natuur rondom. Niet voor niets komen er jaarlijks veel toeristen om te genieten van de natuur, de gezelligheid van het dorp en het Nationaal Park de Hoge Veluwe met daarin gelegen het Kröller-Müller Museum.

Leven

Betrokkenheid bij elkaar en bij het dorp

Inwoners van Otterlo kijken naar elkaar om Otterlo's belang, het bestuur van dorpshuis De Aanloop en ondernemersvereniging Ondernemers Otterlo spelen een actieve rol in het dagelijks leven in het dorp. De recreatiebedrijven, de ondernemers en Otterlo's Belang wachten niet af, maar werken ook zelf aan plannen als 'De Groene Loper' en 'Otterlo Ontvangtlocatie'.

De buitenruimte is de huiskamer van het dorp: we willen dat dit toegankelijk, aantrekkelijk, schoon, onbeschadigd en veilig is voor bewoners van alle leeftijden. Er komt een nieuw multifunctioneel dorpshuis op een nieuwe locatie (in de toekomstige wijk Weversteeg). Het dorpshuis blijft daarmee ook in de toekomst een belangrijke plek van samenkomst en activiteiten voor het dorp.

Vitaal oud worden

Bewoners zijn trots op het rijke sociale en culturele leven in Otterlo. Ze vinden het belangrijk dat jong en oud het gevoel hebben welkom te zijn en erbij te horen. Ruim één op de drie inwoners van Otterlo is actief voor de leefbaarheid in de buurt, het hoogste percentage in gemeente Ede. Ook is het aantal vrijwilligers hoger dan gemiddeld. Het aantal inwoners met een Wmo-indicatie is relatief

laag. Ondanks dat mensen naar elkaar omkijken, zien we in Otterlo een opvallende stijging in eenzaamheidsgevoelens, tot boven het Edese gemiddelde.

De komende decennia verandert de zorg, waardoor zelfredzaamheid en langer zelfstandig kunnen wonen steeds belangrijker wordt. Om dat te kunnen doen, is het essentieel dat er voldoende voorzieningen zijn, zoals een supermarkt, een huisarts en vrijwilligersorganisaties. Daarnaast betekent het dat er voldoende mogelijkheden moeten zijn om in elke levensfase een passende woning te vinden en zo oud te kunnen worden in het eigen dorp. Op dit moment zijn kleine - op zelfstandigheid gerichte - oudere woningen niet beschikbaar in Otterlo, alleen Eureka biedt geschikte woonruimte. Omdat er weinig alternatieven zijn, blijven veel ouderen vaak lang in hun relatief grote huis wonen. De doorstroming op de woningmarkt valt daardoor deels stil.

Milieuaspecten

Het gebied rond Otterlo raakt aan de zuid- en oostkant aan de Veluwe, met kwetsbare en waardevolle overgangen van bos naar open gebied en cultuurhistorisch waardevolle open en bos.

De (agrarische en niet-agrarische) bedrijven in het buitengebied van Otterlo zorgen voor een hogere geur-, en stikstofbelasting en een gemiddeld lagere luchtkwaliteit in het gebied. De gemeente zet erop in om de luchtkwaliteit binnen het gebied te verbeteren. Dit gebeurt door het uitvoeringsprogramma van het Schone Lucht Akkoord.

Over de N310 en de N304 rijdt dagelijks veel verkeer, waardoor de geluidsbelasting vanaf deze wegen relatief hoog is. Ook een paar kleinere wegen, bijvoorbeeld de Barneveldseweg, die binnen het gebied liggen, hebben een grotere geluidsbelasting. Dichtbij wegen met een hogere geluidsbelasting zijn nieuwe ontwikkelingen lastiger te realiseren.

De recreatie binnen het gebied Otterlo zorgt ook voor milieubelasting. Denk hierbij aan belasting voor natuurgebieden waar bezoekers graag verblijven. De hoeveelheid recreatieverblijven binnen het gebied trekken meer verkeer aan en stimuleren meer recreatie die een belasting legt op het al kwetsbare natuurgebied.

Veilige en gezonde leefomgeving

Beweging, ontmoeting en frisse buitenlucht verbeteren de fysieke en mentale gezondheid. Een omgeving die uitnodigt tot gezond gedrag – zoals veilige fiets/wandelpaden, voldoende mogelijkheden om te ontmoeten en te spelen, leidt tot een gezonder leven en uiteindelijk minder zorg. Daarom werkt gemeente Ede aan een goed ingerichte, goed onderhouden en veilige buitenruimte.

De gemeente Ede focust op preventie en vitaliteit, in afstemming met vele andere gezondheid partners. Daarnaast zorgen verschillende verenigingen, de kerk en Eureka voor aanvullende informele en formele zorg voor elkaar.

Cijfers leefbaarheid

Bewoners van Otterlo (dorp en omgeving) zijn positief over de leefbaarheid. Zij geven als rapportcijfer een 8,0. De jongerenoverlast is het laagste in geheel Ede, slechts 1% ervaart dit. Toch blijven onveiligheidsgebeurtenissen, en het aantal gevallen van diefstal/brand stijgen. De

tevredenheid over het groenonderhoud is, na een sterke daling in 2017, weer toegenomen (Zie figuur 'dorsprofiel Otterlo, uit de rapportage Gebiedsprofilen 2021, Kenniscentrum gemeente Ede, september 2022).

Wonen

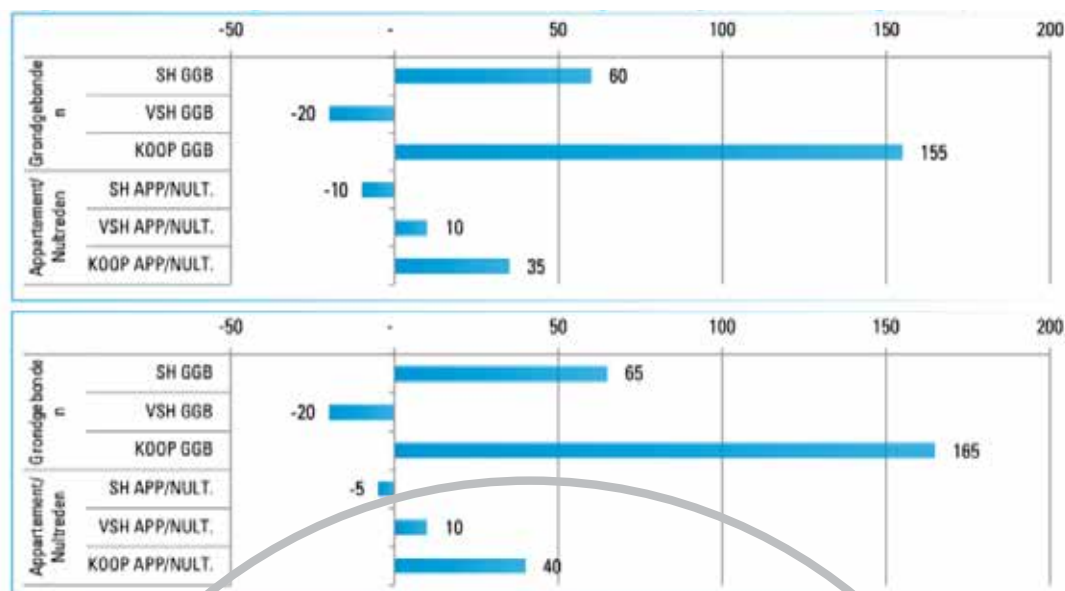
In Otterlo (dorp en omgeving) wonen circa 2.250 inwoners in circa 1.000 huishoudens. Een gemiddeld huishouden telt, bedraagt 2,5 (bovengemiddeld in gemeentelijke cijfers, maar minder dan bijvoorbeeld in Wekerom, Ederveen en Harskamp). In gemeentelijk perspectief wonen in Otterlo wat meer jongeren tussen 15 en 25 (potentiële starters) en ouderen. De gemeentelijke prognose ziet een toename van 65+-ers en met name 75+-ers.

In het dorp staan veel eengezinswoningen en veel vrijstaande bouw in de hogere segmenten. Er is weinig gestapelde bouw. Er zijn weinig sociale huurwoningen.

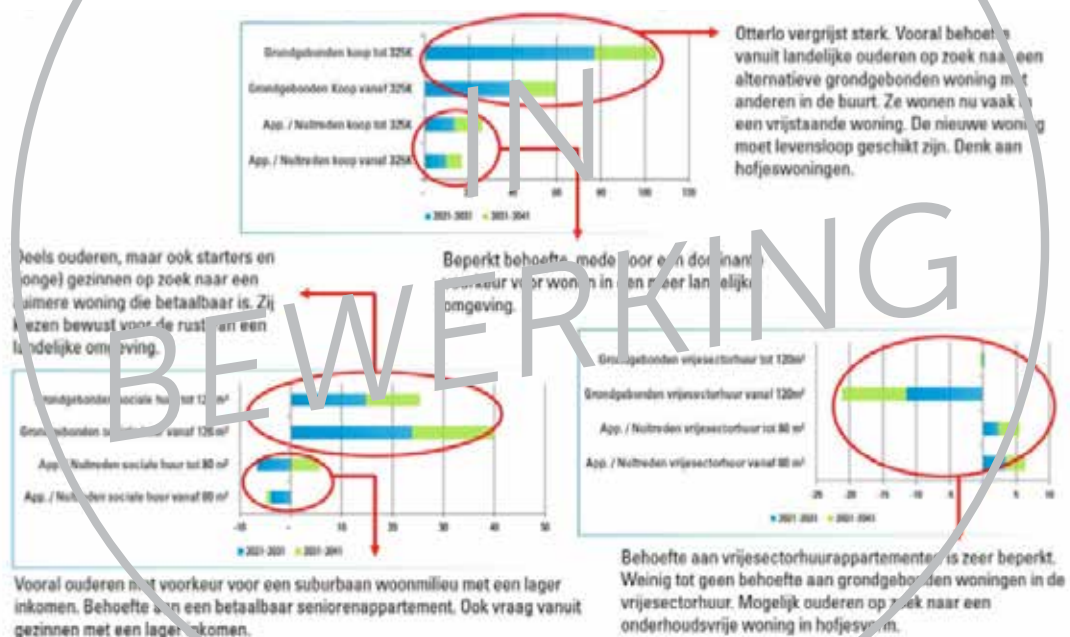
Dorsprofiel Otterlo

		Otterlo		Gemeente Ede	
		2017	2021	2017	2021
Bevolking en Wonen	% 0 t/m 17 jaar	20%	19%	23%	22%
	% 75 jaar en ouder	7%	9%	8%	8%
	gemiddelde woonduur (in jaren)	18	18	16	14
	% koopwoningen	82%	70%	70%	66%
Leefbaarheid en Veiligheid	gemiddelde WOZ-waarde	€ 325.000	€ 395.000	€ 236.000	€ 304.000
	rapportcijfer leefbaarheid	8,0	8,0	7,5	7,6
	% buurt vooruit of achteruit (saldo)	2%	-6%	-3%	-7%
	% onveilig gevoeld in eigen buurt	10%	18%	16%	21%
Woonomgeving	% overlast van groepen jongeren	1%	1%	6%	11%
	% tevreden over onderhoud groen	50%	57%	57%	54%
	% overlast te hard rijden	28%	27%	32%	38%
	% geluidsoverlast van verkeer	12%	13%	12%	19%
Participatie en Redzaamheid	% parkeeroverlast	9%	15%	19%	23%
	% actief voor leefbaarheid buurt	33%	34%	22%	25%
	% vrijwilligers	46%	55%	44%	48%
	% soms/vaak eenzaam	13%	22%	14%	18%
Onderwijs, Werk en Inkomen	% 18+ met Wmo-indicatie	5%	4%	7%	7%
	% 23+ met startkwalificatie	64%	60%	70%	69%
	% voortijdig schoolverlaters (18 t/m 22 jaar) - 2017 vs. 2019	12%	10%	10%	8%
	werkzoekenden als % van de potentiële beroepsbevolking	2%	2%	5%	5%
	gemiddeld besteedbaar huishoudensinkomen - 2017 vs. 2019	€ 52.300	€ 61.600	€ 44.900	€ 49.700
	% huishoudensinkomens tot 120% sociaal minimum - 2017 vs. 2019	7%	7%	10%	10%

Bron: Primos2021, WoOn2015 & WoOn2018, LMW (2019), bewerking Stec Groep (2021). Afgerond op vijftallen.

Uitbreidingsbehoefte Otterlo 2021-2041, migratie laag (boven) en hoog (onder)

Confrontatie uitbreidingsbehoefte Otterlo (migratie hoog)

In Otterlo zijn nauwelijks betaalbare woningen te koop. Doordat het zo lastig starten is op de woningmarkt in Otterlo, trekken jongeren noodgedwongen weg. Er is vooral behoefte aan betaalbare eengezinswoningen in de lagere prijs categorie. De bouw van seniorenwoningen in het centrum zou doorstroming op gang kunnen brengen.

In het dorp heerst een gevoel van ongelijkheid, omdat op de vakantieparken van alles lijkt te kunnen terwijl het dorp al jarenlang amper ontwikkelruimte voor woningbouw heeft. Met het bouwplan Weversteeg komt daar na jaren

verandering in. Het plan biedt ruimte aan circa 63 woningen, waarvan de helft betaalbaar is (dit is volgens de beleidsregel van de gemeente Ede).

In de omgevingsvisie staat, dat Otterlo moet groeien naar de behoefte van eigen inwoners. De prognose is een groei van ca 200-300 woningen tot 2040. Uitgangspunt is een gemengd programma te ontwikkelen met verschillende soorten woningen (levensloopbestendig, eengezinswoningen, appartementen) om doorstroming op de woningmarkt te krijgen en te houden.

Voorzieningen

Winkels en horeca

In kleine kernen met minder dan 2.500 inwoners zijn in de afgelopen 20 jaar de winkelvoorzieningen grotendeels verdwenen. Opvallend is dat in Otterlo nog wel voorzieningen zijn, zoals een supermarkt, een bakker en een slager. Het voorzieningenniveau in Otterlo is dus relatief hoog ten opzichte van het aantal inwoners. Dit past bij een dorp met een belangrijke toeristische functie; winkels en horecabedrijven bestaan voor een belangrijk deel dankzij bestedingen van toeristen en recreanten. De relatief kleine supermarkt in het hart van Otterlo loopt tegen de fysieke grenzen aan. Een uitbreiding is wenselijk, maar is op deze plek in verband met de beperkte ruimte en parkeervoorzieningen niet mogelijk. Voor wekelijkse boodschappen bezoeken veel consumenten grotere supermarkten zoals in Harskamp of Wekerom. De horeca in en rond het dorp wordt druk bezocht, zowel door inwoners als recreanten.

Sport en bewegen

In 2016 is sportpark Het Kastanjebos in gebruik genomen. Het sportpark omvat drie voetbalvelden en een parkeerterrein. Aan de Karweg liggen drie tennisvelden. In de nieuwe bouwrijwijk Weversteeg komt een nieuwe multifunctionele ruimte met een sporthal. De voorzieningen voor sport zijn dan up-to-date. De vele fiets- en wandelroutes naar en door het bos stimuleren gezond gedrag voor bezoekers en inwoners. Het agrarisch buitengebied is nu minder aantrekkelijk voor een fiets- of wandeltocht vanuit het dorp, op een enkel klonkoppendia.

Cultuur

Otterlo vormt de toegangspoort naar het Kröller-Müller Museum, met 400.000 bezoekers een culturele trekpleister van formaat. Het grootste deel van de bezoekers aan het museum (en Nationaal park Hoge Veluwe) komt via Otterlo. Het dorp haakt aan bij het culturele profiel van Kröller-Müller met enkele galeries, ateliers, en het Tegelmuseum. Het Tegelmuseum zoekt een nieuwe plek in het dorp, om de zichtbaarheid en het aansluiten bij voorzieningen als parkeren en horeca te verbeteren.

Onderwijs

Midden in het dorp ligt Openbare Basisschool 'De Ericaschool'. In 2023 heeft de school 135 leerlingen. Naast basisonderwijs biedt het schoolgebouw ruimte aan buitenschoolse opvang, workshops en andere activiteiten voor de buurt. Het huidige schoolbestuur wil die activiteiten graag uitbreiden. Voldoende verjonging en woningen in het dorp zijn nodig om terugloop in leerlingaantal tegen te gaan.

2.2 Mobiliteit en energie

Mobiliteit en verkeer zijn belangrijke thema's voor Otterlo. Niet alleen de bereikbaarheid van Otterlo als buitendorp binnen de regio is essentieel, Otterlo is ook dé toegangspoort voor Nationaal Park de Hoge Veluwe en omliggende natuur. Dit zorgt voor veel bezoekersverkeer richting deze trekpleisters en richting de vele campings, vakantieparken, hotels en de horeca. Daarnaast ligt Otterlo op een kruispunt van twee belangrijke regionale verkeersroutes. Dit zorgt voor doorgaand auto-, vracht- en fietsverkeer door of langs Otterlo.

Wegen

De N310 (Harskampervweg/Arnhemseweg) en de N304 (Apeldoornseweg) zijn de belangrijkste invalswegen voor Otterlo. Het meeste verkeer van, naar en door Otterlo rijdt via deze wegen. Slechts een derde van het verkeer dat over de N310 door Otterlo rijdt, heeft ook daadwerkelijk een herkomst of bestemming in het dorp. Het overige verkeer is doorgaand verkeer tussen bijvoorbeeld enerzijds Wekerom en Harskamp, en anderzijds Arnhem en de A12. Voor dit doorgaande verkeer is dit ook de meeste logische en directe route om op hun bestemming te komen. Ook rijdt er relatief veel 'zwaar verkeer' (vrachtverkeer) over de N310.

Veel verkeer van en naar het Nationale Park de Hoge Veluwe rijdt via de Dorpsstraat. Dit is daarmee in de huidige situatie ook één van de drukste lokale wegen in Otterlo. In de smalle Dorpsstraat is veel verkeershinder. Dit komt door het vele verkeer dat door de Dorpsstraat rijdt, parkerende auto's en vrachtwagens die laden en lossen bij winkels en restaurants. Bewoners en ondernemers hebben de wens om het verkeer van en naar het Nationale Park de Hoge Veluwe om het dorpshart heen te leiden, via de N304 en Hoenderloseweg.

Parkeren

Auto's parkeren overal in het dorp: in woonstraten en op besloten (particuliere) parkeerplaatsen bij hotels, vakantieparken, campings of horeca. Parkeren is overal toegestaan, alleen in de Dorpsstraat is een blauwe zone. Hier mogen auto's van maandag t/m zaterdag maximaal 2 uur parkeren. Vooral in het weekend is de parkeerdruk in Otterlo hoog. Rond vakantieparken en recreatiebedrijven worden veel auto's dan buiten het park, in de berm of in het bos geparkeerd.

Er zijn een aantal openbare parkeerterreinen, waar bewoners en bezoekers gratis kunnen parkeren: parkeerterrein Kastanjebos, parkeerterrein Edeseweg/Mosselsepad

(tijdelijke parkeerplaats De Waldhoorn) en parkeerterrein Vijverlaan. Bij het Nationaal Park Hoge Veluwe is een parkeerterrein aanwezig voor betaald parkeren. De openbare en private parkeerterreinen zijn onvoldoende meegegroeit met de toename van het aantal bezoekers. Er ontbreekt een grote, centrale parkeerplaats met voldoende capaciteit voor ontvangst van recreatieve bezoekers.

Openbaar vervoer

Otterlo is een knooppunt voor verschillende regionale buslijnen richting Ede, Barneveld, Arnhem en Apeldoorn. De frequentie van deze buslijnen is beperkt. Vooral in de avonden en weekenden is de bereikbaarheid met het openbaar vervoer ondermaats. Voor- en natransport vanaf de bushalte bij de rotonde is mogelijk met een eigen fiets of OV-fiets. Er is geen goede looproute vanaf de bushaltes naar het dorp.

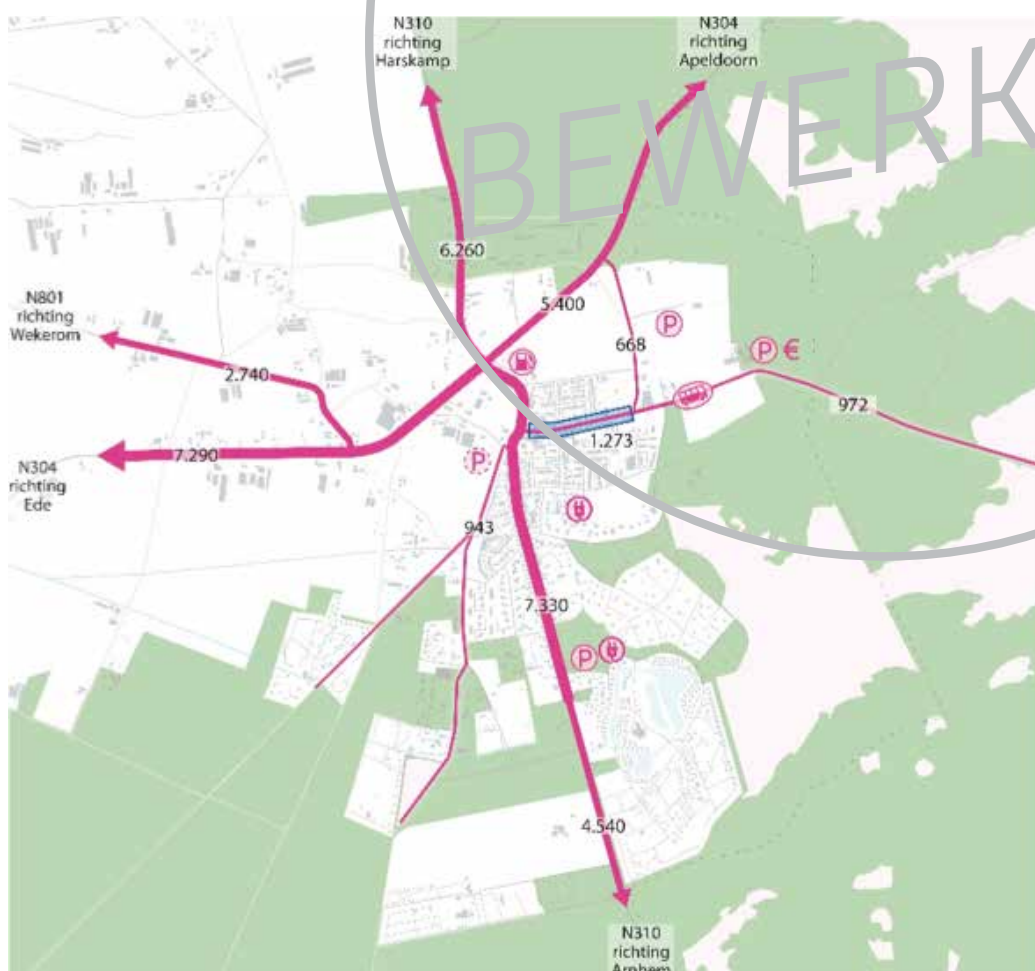
Fietsen en lopen

Otterlo is met de fiets verder goed bereikbaar. Verschillende (recreatieve) fietsroutes verbinden Otterlo met omliggende dorpen. Fietzers en

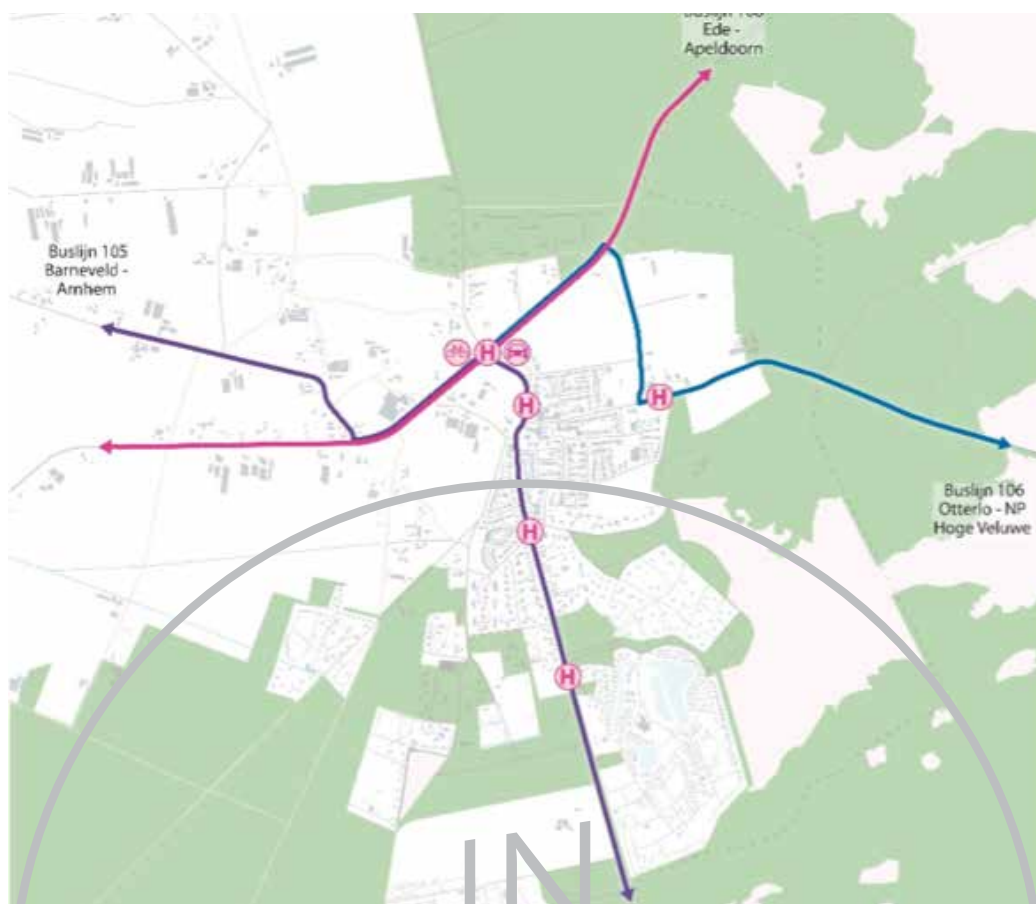
wandelaars ervaren vooral de N310 als onveilig. Fietspaden en stoepen zijn smal of ontbreken en de overstekbaarheid is slecht. De N310 wordt ervaren als een barrière door Otterlo. Ook de verkeersveiligheid op het kruispunt N304-Hoenderloseweg heeft aandacht nodig. Vanaf de grote vakantieparken zijn de fiets- en wandelroutes naar het dorp beperkt. Op sommige plekken staan stoepen vol met geparkeerde fietsen, borden of koopwaar, waardoor er voor voetgangers minder ruimte is. Dat leidt tot een sterk gevoel van rommeligheid en drukte. Daarnaast zijn de fiets- en wandelpaden vaak druk met fietsers, e-scooters, e-steps en wandelaars en ontbreekt op veel plekken heldere bewegwijzering.

Duurzame mobiliteit

Op dit moment staan er op twee locaties in Otterlo openbare laadpalen voor elektrische auto's. Daarnaast zijn er ook op particuliere parkeerplaatsen diverse laadpalen te vinden. Op de plankaart laadpalen van de gemeente Ede zijn er nog dertien locaties in Otterlo aangewezen voor het plaatsen van extra openbare laadpalen, waar hier behoefte aan is. Deelmobiliteit is in Otterlo nog niet aanwezig, alleen OV-fietsen bij

- Tijdelijke parkeerplaats (thv de Waldhoorn)
- Openbare oplaadpaal
- Tankstation Tinq
- Blauwe zone parkeren
- Zwarte cijfers: gemiddeld aantal motorvoertuigen per etmaal

Bushalte

OV fietsen stalling

Carpool parkeerplaats

de bushaltes. De gemeente Ede zal de komende jaren actiever sturen op het uitbreiden van het deelmobiliteit aanbod in de gemeente (en dus ook in Otterlo).

Duurzame energie

De gemeente Ede wil energieneutraal zijn in 2050, en in 2040 60% minder CO₂ uitstoten. De doelen voor het terugdringen van CO₂ en stikstof zijn nog in ontwikkeling, maar ook dit is noodzakelijk. Aardgas begint op te raken. Dit alles maakt de opgave voor duurzaamheid in Otterlo groot.

In de gebouwde omgeving wordt de meeste energie verbruikt. In huizen, maar ook in vakantieparken, hotels, restaurants en voorzieningen zoals zwembaden. Otterlo heeft relatief veel vrijstaande en relatief oude woningen. Het aandeel woningen met een slecht energielabel is hoog, en daardoor het energieverbruik per woning ook. Isoleren is essentieel om de energievraag op termijn te verminderen. In samenwerking met Otterlo's belang wordt gekeken wat de beste passende oplossing voor Otterlo om in de toekomst gasloos te worden.

Otterlo is grotendeels omsloten door natuur en waardevolle cultuurhistorische landschappen. Daardoor is er vooralsnog (gebaseerd op huidig beleid) beperkt ruimte om grootschalig zon

energie op te wekken. Windturbines zijn door de ligging van N2000 gebied niet mogelijk. De grootste kans voor Otterlo zit in het opwekken van zonnepanelen. Dit gebeurt al veel, maar lijkt nog achter te blijven ten opzichte van de rest van Ede.

De warmtetransitie en de toename van het aantal elektrische auto's leiden de komende jaren tot een geleidelijke stijging van het elektriciteitsgebruik. Het bestaande elektriciteitsnet kan deze toename niet aan en zal daarom de komende jaren door netbeheerder Liander worden verzwakt. Oude elektriciteitskabels worden vervangen en er worden extra trafohuisjes geplaatst.

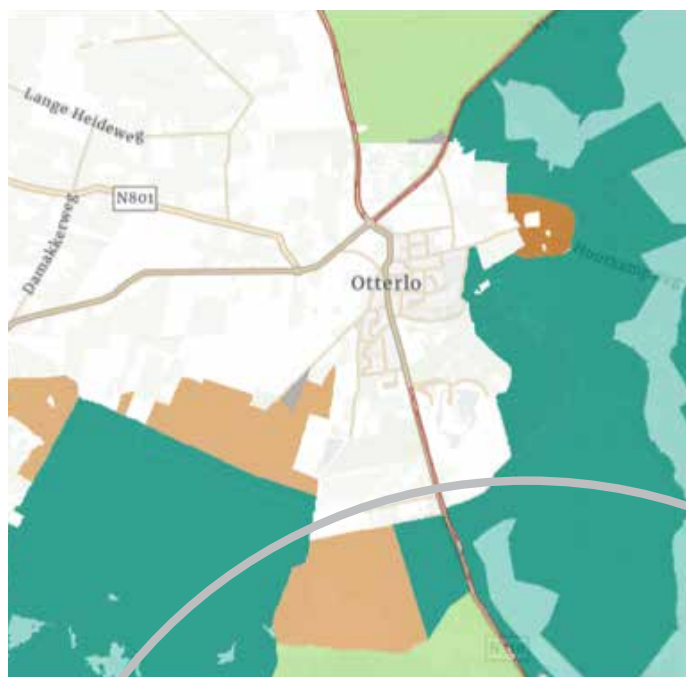

2.3 Natuurlijk kapitaal

De tekst van dit hoofdstuk volgt.

De Zanding

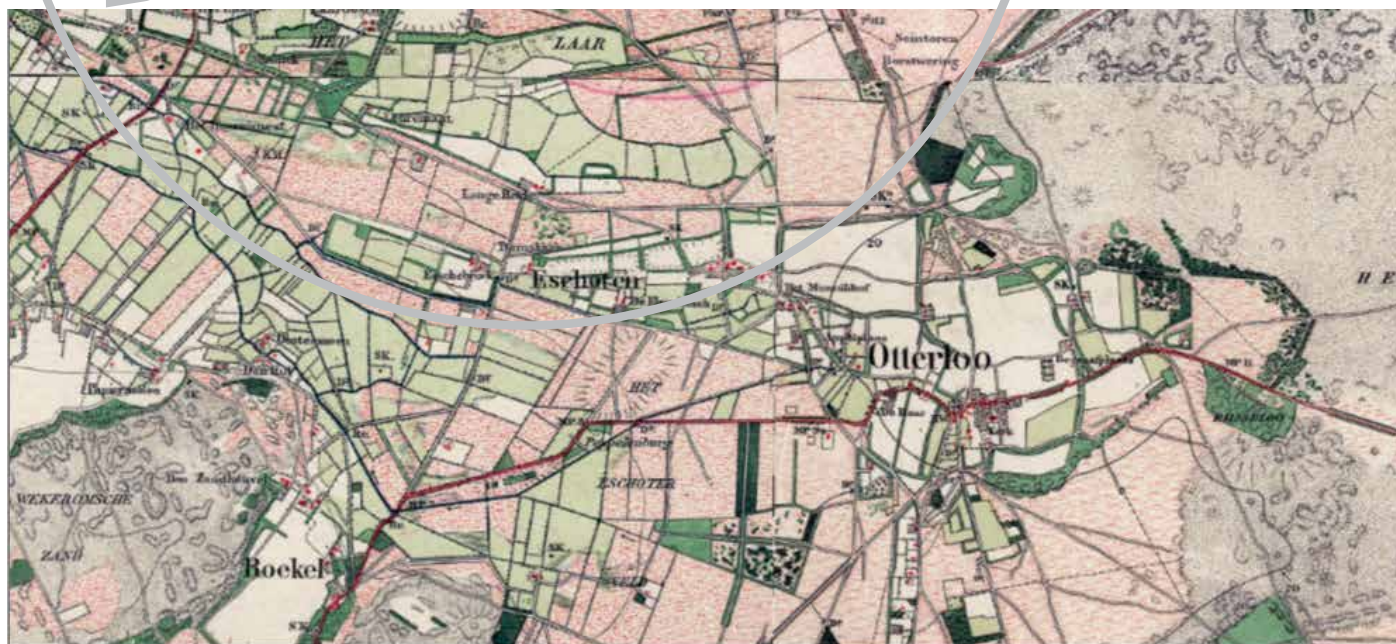
Zonering_totaal

- Zone A Intensief recreatief gebruik
- Zone B Matig intensief recreatief medegebruik
- Zone C Rustig gebied met extensief recreatief medegebruik (verstoringsgevoelige soorten)
- Zone C* Rustig gebied met extensief recreatief medegebruik (zeer verstoringsgevoelige soorten)
- Zone D Geen/bepakter recreatief gebruik in het broedseizoen
- Zone D* Geen Recreatief gebruik jaarrond (defensie-terrein, wildrustgebied, enkele particuliere eigendommen)

Kaart recreatiezonering

<https://experience.arcgis.com/experience/e55c698c0d5843d3b77da444762adbfd/?dlg=Venster-1>

IN
BEWERKING

Historische kaart uit 1900. Cultuur- en natuurlandschappen zijn met elkaar vervlochten. In het agrarische gebied liggen kleinschalige percelen met grasland en heide, omsloten door houtsingels. Het engen-landschap is zichtbaar in de lichte vlakken rondom Otterlo. Tegenwoordig zijn veel landschapselementen en de interactie met de Veluwe verdwenen.

Ecologische aangrijpingspunten systeemherstel

2.4 Economie en werkgelegenheid

Otterlo is van oudsher de bekendste en populairste toeristische kern in de gemeente Ede. De toeristische sector vormt inmiddels een groot deel van de economie van Otterlo. Studies van bijvoorbeeld het Nationaal Bureau voor Toerisme en Congressen (NBTC) laten duidelijk zien dat het toerisme in Nederland de komende jaren sterk zal toenemen. Juist ook de hot-spots in de regio zien een grote groei op zich af komen. Om deze groei in goede banen te leiden, is het voor het kleine en zeer aantrekkelijk toeristisch dorp Otterlo noodzakelijk om hier maatregelen voor te nemen. Nets open betekent dat het dorp wordt overstroomd door toeristen met alle gevolgen van dien voor de natuur en de inwoners van het dorp.

Economisch vestigingsklimaat

Het toerisme in het dorp kwam rond de jaren '30 van de vorige eeuw op gang door het werkverschaffingsproject De Zanding, de particuliere verhuur van woonruimte aan vakantiegangers, de openstelling van Het Nationale Park De Hoge Veluwe en het Kröller-Müller Museum en de ingebruikname van een eigen VVV-kantoor. Deze initiatieven gaven een krachtige impuls aan het toerisme, dat vooral na de Tweede Wereldoorlog een economisch factor van belang werd. Door de verbetering van de infrastructuur en de opkomst van de auto kwam de geïsoleerde Veluwe binnen handbereik. In het verlengde daarvan ontstonden in de jaren vijftig vele bungalowparken, kampeerterreinen en andere accommodaties in en rondom het dorp. De toeristische sector is sindsdien groot, zorgt voor veel werkgelegenheid en maakt een relatief hoog winkel- en voorzieningenniveau in het

dorp mogelijk. Otterlo is één van de poorten naar de Veluwe, samen met Lunteren, de Ginkel en het WFC/station Ede Wageningen door het aanbod van een unieke combinatie van Veluws dorp met natuur, kunst en cultuur. Otterlo heeft geen bedrijventerreinen.

Vrijtijdseconomie

De Veluwe natuur rondom Otterlo is één van de belangrijkste redenen voor recreanten en toeristen om Otterlo te bezoeken. Toch valt op dat veel natuur omheind is en daardoor beperkt toegankelijk voor recreatie. Daardoor is de druk op de openbaar toegankelijke natuur groot.

Otterlo kent veel toeristische-recreatie bedrijven. Er zijn ca. 25 logiesaccommodaties in en om het dorp, goed voor bijna een half miljoen overnachtingen per jaar. Dit zijn grotendeels vakantieparken/ campings, een aantal hotels en groepsaccommodaties. Verder is er nog een groot aantal (al dan niet geregistreerde) kleinschalige logiesaanbieders in de vorm van Bed & Breakfasts en AirBnB's. Daarnaast zijn er zo'n 80 (detail)handel- en horecabedrijven en ca. 20 overige dagrecreatieve of culturele locaties.

Een aantal recreatieve bedrijven is gevestigd in of naast het kwetsbare Natura2000 bosgebied. Voor die bedrijven zijn weinig mogelijkheden tot uitbreiding of groei. Hier zitten ondernemerschap en natuurwaarden elkaar in de weg. Ook qua leefbaarheid knelt de uitbreiding van toeristische bedrijven rondom Otterlo; meer verblijfsaccommodaties betekent meer toeristen. Het wordt dan nog drukker in het dorp, waar zowel de natuur als de leefbaarheid onder kunnen lijden. Dit onderwerp heeft aandacht nodig; ondernemerschap in Otterlo is in de optimale situatie vitaal, toekomstbestendig en legitiem.

Draagkracht

Economisch gezien zorgen de recreanten in Otterlo voor bestedingen en inkomsten voor het lokale bedrijfsleven. Dit geldt voor recreatieve bedrijven, horeca, detailhandel maar ook voor toeleveranciers. De toeristisch-recreatieve bedrijven en voorzieningen zijn soms zelfs afhankelijk van het toerisme. Zij leveren de nodige werkgelegenheid voor inwoners uit de omgeving. Aan de andere kant kan de aantrekkingskracht van het dorp ook gevolgen hebben voor het prijsniveau van bijvoorbeeld vastgoed.

De sociaal-maatschappelijke impact van het toerisme in Otterlo is groot. De bezoekers aan het dorp zorgen voor leefbaarheid, gezelligheid en vitaliteit. Inwoners ervaren echter steeds vaker ook overlast. Bijvoorbeeld in de vorm van verkeersonveilige situaties, beperkte verkeersdoorstroming of filevorming, parkeerverlast, zwerfafval, gevoel van drukte, gevoel van (sociale) onveiligheid, verdringing van de woningmarkt, etc.

Uitdaging is een juiste balans te vinden tussen de bewoners, de bezoekers en de natuur. Er moet een goede balans komen tussen de

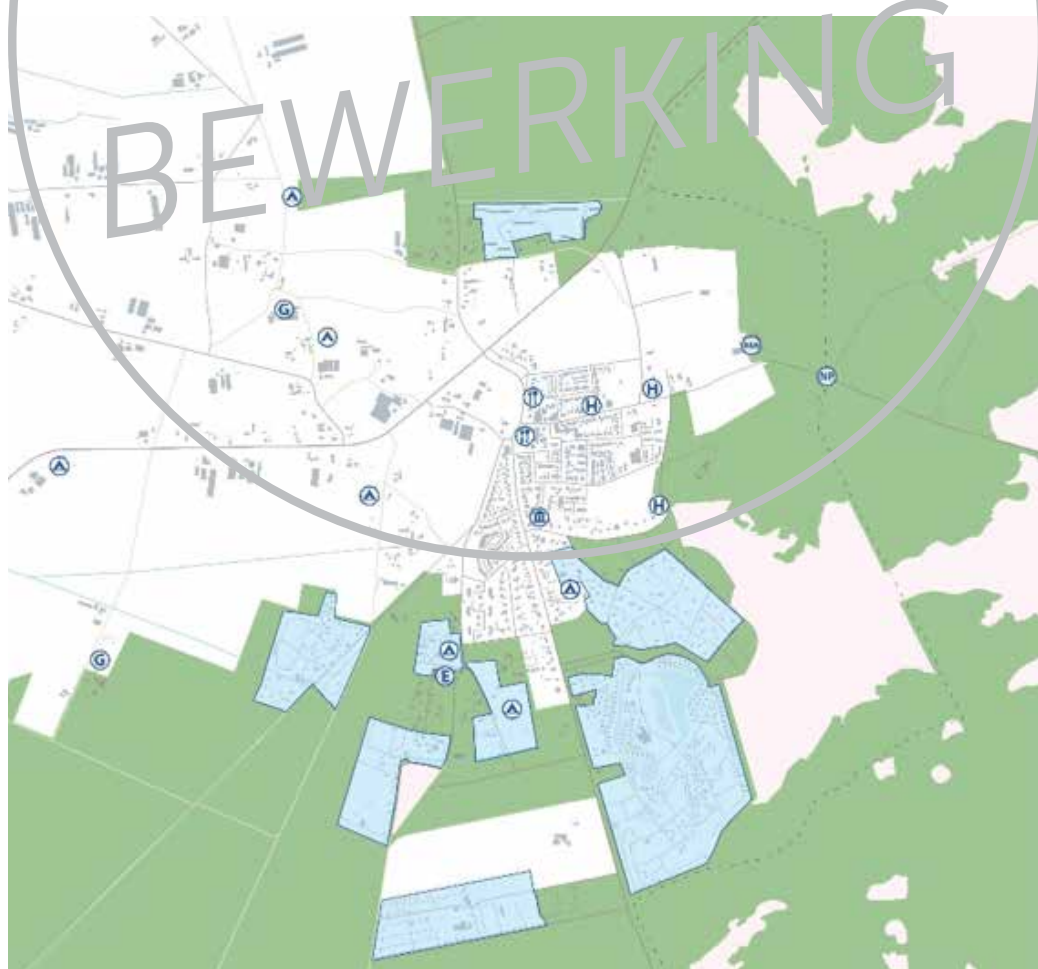
impact van het toerisme en de draagkracht van het dorp.

Agrarische sector

In het buitengebied van Otterlo zijn op dit moment vooral agrarische bedrijven gevestigd. Er zijn ook een aantal niet-agrarische bedrijven aanwezig en er wordt gewoond en gerecreëerd.

Vanwege de noodzaak om de natuur te herstellen, zal de agrarische sector in Otterlo gaan veranderen. We verwachten dat er overgangsgebieden worden ingesteld rondom Natura 2000 gebieden. In deze gebieden worden vermoedelijk andere eisen gesteld dan in gebieden verder weg van Natura 2000. Op het moment van schrijven is dat nog niet bekend.

In Otterlo werken relatief weinig agrariërs jonger dan 40 jaar. Dit is verklaarbaar, omdat het toekomstperspectief hier, vanwege de nabijheid van Natura 2000-gebied anders is dan in de verderop gelegen dorpen. In lijn met de landelijke trend heeft ook niet elke agrariër een opvolger en merken we dat de landbouw in Otterlo een terugtrekkende beweging maakt.

- Contour vakantiepark
- Hotel
- Camping
- Groepsaccommodatie
- Bed & Breakfast
- Restaurant
- Entree Nationaal Park Hoge Veluwe
- Otterlo events
- Tegelmuseum

2.5 Eigenheid en ruimtelijke kwaliteit

Otterlo en buurtschappen

Op de plek waar nu Otterlo ligt, was rond 1815 nog moeras, heide en zandverstuivingen. Er was alleen een klein buurtschap, Otterloo. De boeren in het gebied hadden afspraken gemaakt over het gemeenschappelijke gebruik van de grond. Halverwege de 19e eeuw werd de eerste cultivering zichtbaar en vanaf 1900 worden de akkers en boerengronden verdeeld in kavels.

De historische opbouw van Otterlo is nog goed herkenbaar in de webachtige structuur van wegen met veel verschillende soorten gebouwen. De belangrijkste structuurdrager van Otterlo is het assenkruis van historische hoofdwegen: Edeseweg-Dorpsstraat-Houtkampweg en Arnhemseweg-Harskamperweg. De kruising zelf markeert ook het punt waar het agrarisch land en het dorp ruimtelijk met elkaar verweven zijn. Verder zijn ook andere oude routes zoals het Mosselsepad, de Zandingsweg en Aanstoot-Weversteeg herkenbaar voor Otterlo. Beeldbepalend voor het dorp zijn de karakteristieke verschillen bij de dorpsranden: De overgang met het agrarisch gebied aan de west- en noordzijde, de verweving met het bos aan de zuidzijde en afwisseling van open en besloten aan de oostzijde. Waardevol zijn ook de zandwegen in en rond het dorp

(o.a. Onderlangs en Haarweg). Monumenten en beeldbepalende gebouwen zijn de smaakmakers van het dorp.

Buiten het dorp zijn drie buurtschappen: Maasjessteeg, Apeldoornseweg en Harskamperweg. Ze zijn een buurtschap omdat er sprake is van een clustering van woningen, en een zekere sociale en ruimtelijke samenhang.

Veluwe en Engen

Het dorp wordt aan drie kanten omringd door bossen; het zuidwesten sluit aan op het gemeentelijke bos Roekel, het zuiden op natuurgebied Planken Wambuis en het oosten en noordoosten op het Nationaal Park De Hoge Veluwe. Oorspronkelijk groeiden op deze arme zandgronden oerbossen. Vanaf de middeleeuwen werden deze bossen gekapt voor begrazing. Hierdoor veranderde het bos in heide en zandvlaktes. Zandverstuivingen vormden toen bedreiging in voor doornen gehuchten. Na de Tweede Wereldoorlog zijn daarom rond Otterlo bossen aangelegd op de open vrijwel boomloze Veluwe.

De Veluwe en de open Engen rondom Otterlo vormen nu een aantrekkelijk groen landschap voor bewoners en recreanten, en dragen in grote mate bij aan de identiteit van het dorp. De noordelijke en oostelijke open gebieden worden gekenmerkt als Engenlandschap, gelegen tussen de dorpskern en de bosrand. De Engen waren vroeger gemeenschappelijk bezit, kenmerkend is het ontbreken van heggen of wallen als perceel afscheiding, zodat de Engen een open landschap vormen. De Engen zijn landschappelijk en cultuurhistorisch waardevol en vormen een sterk contrast met de beslotenheid van de bossen. Het geheel van dorp en omringend land vormt een cultuurhistorische eenheid.

Historische kaart uit 1900

Ruimtelijke ontwikkeling

De ruimtelijke hoofdstructuur van Otterlo wordt tegenwoordig bepaald door de oorspronkelijke routes die van belang waren voor de ontwikkeling van Otterlo: in noord-zuidrichting de Arnhemseweg-Harskamperweg met haaks hierop de Dorpsstraat en Houtkampweg. In aanvulling daarop vormen het Mosselsepad,

de Zandingsweg en de Onderlangs belangrijke dragers die zorgen voor herkenbaarheid en oriëntatie binnen het dorp. Samen vormen ze de ruimtelijke hoofdstructuur.

Na de Tweede Wereldoorlog is Otterlo verder gegroeid. Vanaf de jaren zestig tot in de jaren zeventig is het gebied tussen de Dorpsstraat en de Pothovenlaan bebouwd. De bebouwing in het gebied tussen de Dorpsstraat en de Zanding concentreert zich na de oorlog in eerste instantie rond de Kerklaan. In de jaren '70 en '80 wordt ook de rest van het gebied bebouwd. Er is sprake van een ruime opzet, met royale straatprofielen, enkele groene ruimten en informele randen. De bebouwing bestaat uit een afwisseling van individuele vrijstaande en dubbele woningen van een of twee lagen met een kap en enkele rijenwoningen. In de jaren tachtig/negentig is tussen de Koeweg en Egypte een compacte woonbuurt gebouwd. Hier staat ook woonzorghuis Eureka, met appartementen voor zorgbehoevende ouderen. De laatste decennia zijn er bijna geen uitbreidingen geweest. Door sloop en nieuwbouw zijn veel eigentijdse gebouwen neergezet.

Ruimtelijke kwaliteit

De verschillende wijken in het dorp hebben sterk een eigen identiteit. De ene wijk is royaal van opzet en groen, in de andere wijk wordt

het beeld gedomineerd door parkeerplaatsen en wegen. Met name bij de N310 staat door het vele asfalt en weinige groen de identiteit onder druk. De Dorpsstraat is samenhangend en rijk aan bomen, maar tegelijkertijd ook druk, vol en stenig. In de wijken zelf is relatief weinig groen, maar dat ervaren bewoners niet als een probleem. De Pothoveneng is vanuit cultuurhistorisch oogpunt waardevol en gaaf, vormt een markante entree van het dorp, maar is versnipperd door de vele losse akkers, hekken en heggen. De Eng aan de westkant van Otterlo is vanuit cultuurhistorisch oogpunt minder samenhangend en iets minder waardevol. De overgang naar de bossen is meestal prachtig. De overgangen tussen bos en dorp zijn wel kwetsbaar, en worden minder aantrekkelijk door vershraling van de uitstraling van sommige recreatieterreinen, in de berm geparkeerde auto's en andere functies. Het landelijk gebied is nog erg landelijk, en grotendeels gericht op bedrijvigheid. Door de terugloop van het aantal landschapselementen als houtwallen en bomenrijen gaat de herkenbaarheid en identiteit van het agrarische deel van Otterlo verder achteruit. Gerichte aanplant met subsidies en inpassingsplannen bij functiewisselingen proberen die trend te keren.

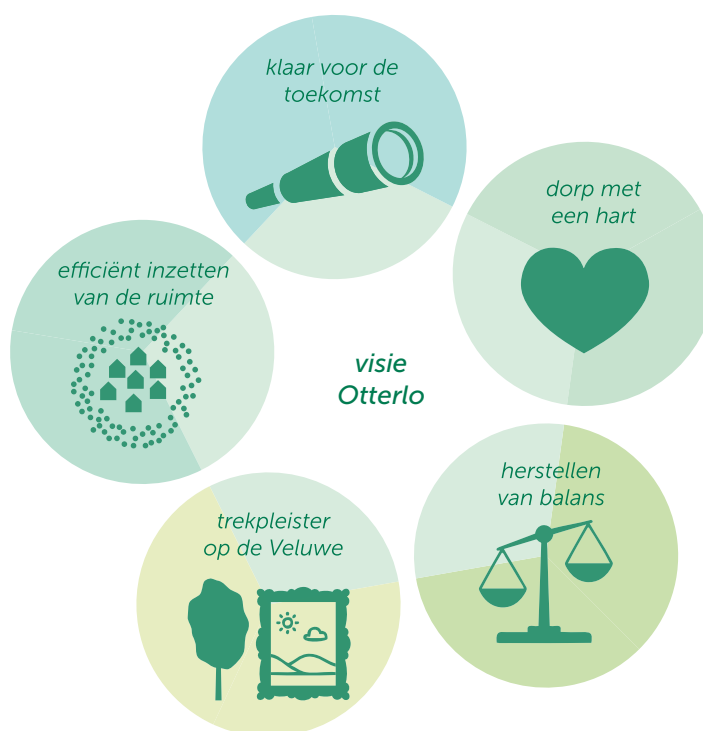
Conclusie

Voor dit gedeelte volgt nog meer informatie

3. Visie Otterlo 2040

CONCEPT

In dit hoofdstuk staat de visie op de toekomst van Otterlo omschreven. Vijf pijlers vormen samen een gebalanceerde, samenhangende en integrale visie. De visie is niet alleen ruimtelijk, ook sociale en maatschappelijke thema's worden meegenomen. De basis voor deze visie zijn de Omgevingsvisie Ede, de uitkomsten van de inventarisatie, de analyse en informatie die is opgehaald tijdens de gebiedsdialogen. In de thematische uitwerking in hoofdstuk 4 worden de keuzen verder uitgewerkt.

Pijler 1: Dorpsgemeenschap met een hart

Het fysieke hart van Otterlo is de Dorpstraat, samen met de ruimte rond school en kerk. Het is de plek voor ontmoeting, een praatje met elkaar, koffiedrinken of boodschappen doen. Grote en kleine bedrijven zijn voor deze levendigheid essentieel. Dat in combinatie met de kleinschalige dorps sfeer en structuur vormen de kracht van het dorp. Het uitgangspunt is deze te koesteren en te versterken.

- Het centrum blijft het hart van het dorp door winkels, maatschappelijke en culturele voorzieningen zo veel mogelijk te clusteren in en rond het centrum.
- Door de hoeveelheid doorgaande autoverkeer op de Dorpstraat te verminderen ontstaat meer rust en ook ruimte voor een plantsoen, bankje of fietsenstalling. Er wordt daarbij gezorgd voor een goede bereikbaarheid.
- De oversteekbaarheid van de N310 wordt goed georganiseerd. De Harskamperweg/ Arnhemseweg (N310) blijft een doorgaande weg, maar moet veiliger, groener en aantrekkelijker voor voetgangers en fietsers worden. Een totaal en integraal functionerend verkeerssysteem is hiervoor het vertrekpunt.

- Een nieuwe centraal gelegen, geclusterde parkeervoorziening voor bezoekers aan het dorp ontlast de Dorpsstraat en vermindert overlast, onveiligheid en drukte in het dorpshart. Randvoorwaarde voor de aanleg van deze parkeerplaats is het verbeteren van de oversteekbaarheid van de N310.
- Vanuit het dorpshart worden een aantal aantrekkelijke en veilige routes aangelegd voor recreatie richting het agrarisch buitengebied. Dit vermindert druk op de natuur.
- De open Engen aan de noordkant vormen een belangrijk onderdeel van het agrarisch buitengebied. Daarom houden zij een natuurlijke en groene uitstraling.
- Het hart van het dorp klopt vooral in de mensen die er wonen. Daarom wordt er ook gewerkt aan zaken die het sociale leven ondersteunen, zoals voldoende sportfaciliteiten en een actief verenigingsleven. De zelfstandigheid en zelfredzaamheid van de dorpingen wordt geborgd door de bouw van het nieuwe dorpshuis, het vitaal houden van de bestaande school en reserveren van voldoende ruimte voor zorg.

Pijler 2: Otterlo als toeristische hotspot op de Veluwe

Otterlo biedt een unieke combinatie van Veluws dorp in combinatie met natuur en cultuur. Het Nationale Park De Hoge Veluwe met het Kröller Müller museum zijn toeristische trekpleisters van internationale allure. Daarnaast liggen er meerdere grote vakantieparken rondom het dorp, die veel toeristen aantrekken. De kwaliteit van Otterlo moet aansluiten bij de hoge kwaliteit van deze trekpleisters. De uitstraling en inrichting van het dorpscentrum zijn essentieel. Aantrekkelijke en groene (toeristische) toegangsroutes voor fietsers en auto's bij binnenkomst in Otterlo zorgen voor een prettige ontvangst.

De bezoekers van Otterlo dragen enerzijds bij aan een vitaal dorp met hoog voorzieningenniveau. Aan de andere kant zorgen ze ook voor drukte in het dorp en de natuur. Om dit te stroomlijnen, wordt gewerkt aan een aantal structurele oplossingen:

- Er komt een goede, centrale parkeergelegenheid voor bezoekers van buitenaf aan het dorpshart. Wederom hier is het verbeteren van de oversteekbaarheid van de N310 een randvoorwaarde. Het nieuwe parkeerterrein is aanvullend op de bestaande parkeerterreinen aan de rand van het dorp. Deze parkeerterreinen vormen het vertrekpunt voor fiets- of wandeltochten door de natuur of een bezoek aan het dorp.
- De Dorpsstraat wordt, samen met het plein rond de school en de kerk, een gezellige plek met veel ruimte voor fietsers en voetgangers. Het vormt een aantrekkelijke start naar de ingang van het Nationale Park de Hoge Veluwe.
- Per openbaar vervoer is het dorp goed bereikbaar: er komt een aantrekkelijke, goed begeleide en herkenbare wandelroute die de bushaltes en het hart van het dorp met elkaar verbindt.
- De fietsverbindingen tussen de vakantieparken en het dorp worden verbeterd, waardoor de fietsroute van vakantiepark naar dorp een volwaardig alternatief wordt voor de auto. Er wordt ingezet op het verbeteren van de verbinding met Ede, door bestaande fietsroutes aantrekkelijker te maken.
- Het kruispunt N304 en Hoenderloseweg wordt aangepast. Verkeer richting het nationale park rijdt over de Hoenderloseweg en Houtkampweg, komt daarbij langs de Pothoveneng en de bosranden en wordt zo op een aantrekkelijke manier naar het Nationale Park de Hoge Veluwe geleid.

Pijler 3: Herstellen van balans

Er is meer balans nodig in Otterlo. Balans gaat over drukte versus rust in het dorp, maar ook over natuur versus belastende activiteiten. Om dit te bereiken, moeten er keuzes worden gemaakt. Otterlo ligt midden in de natuur. Het gaat niet goed met de natuur, de biodiversiteit gaat achteruit. Er is herstel nodig van het natuurlijk systeem; herstel van gebieden, maar ook de onderlinge samenhang tussen natuurgebieden moet verbeterd. Otterlo gaat niet op slot. Niet alles kan, maar door nieuwe kansen of ontwikkelingen aan te grijpen, die passen bij de schaal en maat van Otterlo, blijft het dorp ook in de toekomst aantrekkelijk. Er blijft ruimte voor goede en noodzakelijke initiatieven.

- De grenzen van de grootschalige verblijfsrecreatie zijn bereikt. Er wordt gekozen voor versterken en verbeteren van het bestaande recreatie aanbod, in plaats van meer groei. Dit creëert meer balans tussen drukte en rust.
- De grote recreatieparken groeien niet verder, er wordt ingezet op het verbeteren van kwaliteit binnen de contouren van het park. Bij het invullen van bestaande bestemmingsplanruimte wordt ook sterk gestuurd op kwaliteit.
- Wel blijft er ruimte voor nieuwe kleinschalige initiatieven, zoals initiatieven die bijdragen aan de look en feel van Otterlo, brede meerwaarde creëren, de natuur respecteren en het liefst eraan bijdragen. Bij kleinschalig wordt gedacht aan een bed & breakfast, een kleinschalig concept op een vrijkomend boerenerf of een nieuwe winkel in de Dorpstraat. Dit soort initiatieven dragen bij aan de aantrekkelijkheid van Otterlo én aan het beschermen en versterken van de natuur.
- Elk nieuw initiatief moet bijdragen aan verbetering van de ruimtelijke kwaliteit, zoals natuur en landschap.

Pijler 4: Slim omgaan met de ruimte die er is

Otterlo heeft maar beperkte ruimte voor nieuwe ontwikkeling, onder andere doordat het dorp grenst aan Natura 2000 gebied. De natuur zorgt voor een bijzondere woon- en leefomgeving, maar brengt ook beperkingen met zich mee. Dit betekent dat er zuinig moet worden omgegaan met de beschikbare ruimte. Hierdoor blijft er meer ruimte over voor groen en cultuur. Dit draagt ook bij aan de herkenbaarheid en identiteit van het dorp.

Niet alles kan, maar door nieuwe kansen of ontwikkelingen aan te grijpen, die passen bij de schaal en maat van Otterlo, blijft het dorp ook in de toekomst aantrekkelijk. Slim omgaan met de ruimte die er is, kan door zaken slim te organiseren, te clusteren en eventueel te verplaatsen. Het uitgangspunt is combinaties te ontwikkelen die ruimte bieden aan functies die op zichzelf niet zouden kunnen bestaan, maar samen wel levensvatbaar en rendabel kunnen zijn.

- Door nieuwe ontwikkelingen compact op te zetten blijft er flexibiliteit voor de verre

toekomst en ruimte voor natuur, groen en andere functies.

- Het op een dorpse manier stapelen van functies is nodig om het beslag op de ruimte te beperken. Bijvoorbeeld door appartementen te combineren met een eventuele nieuwe supermarkt en het parkeren voor deze supermarkt te combineren met een parkeerterrein voor bezoekers van het dorp.
- Grondeigendommen en hekken beperken de ruimte aan de oost- en zuidkant van het dorp. Door aan de westkant het bestaande bos en agrarische buitengebied te verbeteren en te voorzien van aantrekkelijke routes, ontstaan er meer mogelijkheden om te wandelen of te recreëren. Dit leidt tot minder drukte in de kwetsbare natuurgebieden. Dat gebeurt door bijvoorbeeld bosgebied Roekel en het agrarisch buitengebied aantrekkelijker maken voor wandelen en fietsen. Zo ontstaat er een betere spreiding en daarmee verlichting op de andere kwetsbare natuurgebieden.

Pijler 5: Klaar voor de toekomst

Otterlo moet in de toekomst ook een fijn dorp blijven om in te wonen en om te bezoeken. Gebruik maken van creatief ondernemerschap maar tegelijkertijd gezamenlijk verantwoordelijkheid nemen is essentieel voor de vitaliteit van Otterlo.

Bij het opstellen van deze visie zijn er onderwerpen die nog niet concreet ingevuld kunnen worden.

Meebewegen met de kansen en ontwikkelingen die zich voordoen, helpen om klaar te zijn voor de toekomst. Krachtige en robuuste verduurzaming is een randvoorwaarde voor alle ontwikkelingen.

- De hele Veluwe is overbelast door stikstof. Ontwikkelingen zijn beperkt mogelijk, het fors verminderen van stikstof- en CO₂-uitstoot is noodzakelijk om de natuur te herstellen en überhaupt ontwikkelingen mogelijk te maken.
- Veel meer dan nu het geval is, kan landbouw bijdragen aan doelen op het gebied van natuur, klimaat en recreatie. Bijvoorbeeld, door in gesprek met elkaar te kijken naar mogelijkheden voor herstel van landschapselementen, natuurlijke randen, beeklopen en dergelijke.
- Er wordt ingezet op een zorgvuldige transformatie in het landelijk gebied. Dit door ruimte te bieden aan natuur inclusieve landbouw en akkerbouw die een bijdrage leveren aan de versterking van de natuur én een vitaal en veerkrachtig buitengebied op de lange termijn.
- In de transformatie van het landelijk gebied

hoort naast natuur inclusieve landbouw ook het zorgvuldig nadenken over nieuwe economische en sociaal/maatschappelijke functies. Met nieuwe verdienmodellen die minder belastend zijn voor het natuurlijk systeem blijft het buitengebied aantrekkelijk.

- Voldoende en gevarieerde woningen vormen de basis voor een levendig en toekomstbestendig dorp. Aan de westkant van het dorp wordt ruimte geboden voor een nieuwe wijk, die voldoende ruimte biedt voor de prognoses uit in de omgevingsvisie. Landbouwgrond blijft verder in principe landbouwgrond.
- Door de nieuwe wijk een eigen ontsluiting te geven wordt verdere belasting van de N310 voorkomen. Door een goede verbinding met het dorpshart ontstaat er in deze wijk ook ruimte voor een parkeerterrein en eventuele verplaatsing van de supermarkt.
- Het klimaat verandert. Hierdoor ontstaat droogte, hittestress en wateroverlast. Het is nodig om het dorp en omgeving hierop aan te passen. Bij toekomstige ontwikkelingen, bestaande buurten, straten en tuinen wordt gestuurd op meer groen, om bij te dragen aan natuur en klimaatadaptatie.
- Gemeente Ede heeft als doel om in 2050 energieneutraal te worden. Voor Otterlo betekent dit maximaal in zetten op zonnepanelen op daken, voor meer dan alleen het eigen gebruik. In de toekomst zijn er waarschijnlijk aanvullende maatregelen en initiatieven nodig om energieneutraal te worden.

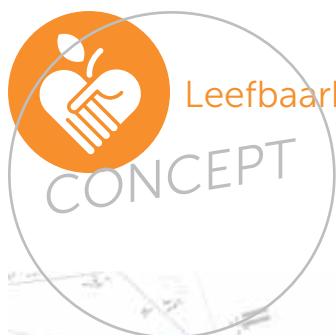

CONCEPT

4. Keuzes voor Otterlo - Thematische vertaling

Leefbaarheid en voorzieningen

Legenda

1. Gevarieerde en natuur inclusieve woonwijken

- Een betaalbare en passende woning voor iedereen is het uitgangspunt van alle plannen voor nieuwbouw. Dat betekent verschillende woningtypen: klein, groot, appartementen, koop en huur.
- Groei is gericht op de eigen behoefte van het dorp, en is compact van opbouw om zo veel mogelijk groene ruimte over te laten.
- We sturen op doorstroming in de lokale woningmarkt en ruimte voor een leven lang wonen.
- Natuur en groen in de wijk zijn een integraal onderdeel van bestaande en nieuwe woongebieden.

2. Bouwen aan een dorpshart

- Publieke functies zoals kerk en school houden een centrale plek in het hart van het dorp.
- (Nieuwe) winkels, maatschappelijke en culturele voorzieningen worden geclusterd in het hart.
- Het huidige dorpshuis wordt vervangen door een nieuwe functie.
- De supermarkt krijgt ruimte om te groeien, op een plek verbonden aan het dorpshart.
- Ruimte voor nieuwe zorginitiatieven: mantelzorg en nieuwe zorgconcepten voor ouderen.
- Het aanbod van sportvoorzieningen (voetbalvelden, tennisvelden en sportzaal) zijn in orde.

3. Gezond leven stimuleren: groen dichtbij en toegankelijke ommetje

- De openbare ruimte wordt zo ingericht, dat deze voor iedereen uitnodigt tot verblijf en ontmoeting - met brede stoepen, zitgelegenheden en ruimte voor fietsers.
- Bestaande en nieuwe routes vanuit het dorp naar het buitengebied bieden ruimte voor een korte wandeling in het groen.

4. Bevorderen aanbod gezond en lokaal voedsel

- Lokaal inkopen bij de boer wordt gestimuleerd.
- De enen rond het dorp krijgen een meer op voedselproductie gericht karakter, bijvoorbeeld graanakkers.
- Nieuwe vormen van natuur inclusieve landbouw als akkerbouw, voedselbossen en velden met bloemrijke akkerranden worden gestimuleerd.

Toelichtende tekst Leefbaarheid en voorzieningen

Gevarieerde en natuur inclusieve woonwijken

Bij de bouw van nieuwe woningen en wijken wordt gekozen voor meer variatie. Dat betekent concreet dat veel sterker ingezet wordt op woningen voor senioren en starters. Hierdoor ontstaat beweging: ouderen kunnen verhuizen naar een centraal gelegen appartement waar ze nog jaren zelfstandig kunnen wonen en er komen meer woningen voor starters op de woningmarkt. In Otterlo West komt ruimte voor een nieuwe woonwijk. De wijk wordt compact en gefaseerd opgezet om zo in te spelen op veranderende vragen in de toekomst. Door ruimte te bieden voor nieuwe kleinschalige zorgconcepten in de kern of in het buitengebied, kunnen ouderen lang in Otterlo blijven wonen. Natuur is een integraal onderdeel van alle ontwikkelingen. In de wijken is volop ruimte voor initiatieven vanuit de buurt: een buurtmoestuin, een bord of monument met dorpsverhalen of bankje voor ontmoeting of een goed gesprek. Op deze manier wordt gewerkt aan duurzame wijken die klaar zijn voor de toekomst.

Bouwen aan een dorpshart

Door voorzieningen te clusteren in verkeersluwe zones in en rond de Dorpsstraat en kerk, blijft er een aantrekkelijk centrum voor bewoners en bezoekers en blijft het voorzieningenniveau van het dorp in stand. De supermarkt krijgt ruimte om te groeien, op een plek verbonden aan het dorpshart. In de Dorpsstraat is plek voor aanvullende winkels, als die passen bij het dorpse en Veluwe profiel van Otterlo. Een centrale parkeervoorziening zorgt voor meer rust voor fietsers en voetgangers in het dorpshart.

Gezond leven stimuleren: groen dichtbij en toegankelijke ommetjes

Hekken zorgen ervoor, dat een deel van Otterlo is afgesloten van het bos. Aan de (zuid) westkant liggen bosgebieden als Roekel die niet zijn afgesloten. Door juist deze bosgebieden beter toegankelijk te maken, ontstaan nieuwe mogelijkheden om vanuit het dorp de natuur in te gaan. Ook in het landelijk gebied maken we wandelen beter mogelijk door de aanleg van nieuwe routes. Op die manier wordt bewegen in de natuur makkelijker gemaakt. Om de fysieke leefomgeving te verbeteren wordt gewerkt

aan het terugbrengen van de hoeveelheden stikstof, fijnstof, stank en CO₂. Zowel nieuwe als bestaande activiteiten zullen daaraan bij moeten gaan dragen.

Bevorderen aanbod gezond en lokaal voedsel

De landbouw maakt een transitie door, die kansen biedt voor nieuwe vormen van landbouw. Het uitgangspunt daarbij is te kiezen voor vormen van landbouw die de natuur minder belasten en die passen bij het systeem van bodem en water. De enges rond het dorp zijn van oudsher akkerbouwgronden, die weer op deze manier gebruikt kunnen worden. Nieuwe vormen van natuur inclusieve landbouw als akkerbouw, voedselbossen en velden met bloemrijke akkerranden worden gestimuleerd. Door de noordelijke enges van het dorp sterker op deze manier in te richten worden doelstellingen op het gebied van landbouw, voedsel, natuur en cultuur gecombineerd.

Mobilititeit en energie

Legenda

1. Logische routes en aantrekkelijke ontvangstlocaties

- Verkeer zo veel mogelijk bundelen op de hoofdwegen in en om het dorp, (groot) verkeer van en naar NP Hoge Veluwe via N304/ Hoenderloseweg.
- Goede parkeervoorzieningen aan de randen van het dorp, bezoekers te voet of per fiets verder.
- Behoud goede openbaar vervoersverbindingen naar de regio en Nationale Park Hoge Veluwe.
- Voldoende laadpunten en bijpassende (ondergrondse) infrastructuur voor elektrische voertuigen.

2. Stimuleren alternatieven auto, ruimte voor fietsers en voetgangers

- Aantrekkelijke en duidelijke fiets- (o.a. vanaf de vakantieparken)/ en looproutes (o.a. vanaf de bushaltes) naar en rond het dorp.
- Meer ruimte voor voetgangers, fietsers en bijbehorende voorzieningen als bewegwijzering en fietsenstalling in en rond de Dorpsstraat (verkeersluw). Zo ontstaat meer rust en ook ruimte voor een plantsoen, bankje of fietsenstalling.
- Hub/ mobipunt/ toeristisch overstappunt. Kansen voor slimme mobiliteit als deelauto's en soepele overstap vanaf de auto-OV naar een (deel)fiets.
- Parkbus, deelfietsen en andere middelen om vanaf vakantiepark naar het dorp te komen. Voldoende laadpunten en bijpassende (ondergrondse) infrastructuur voor elektrische voertuigen.

3. Veilig en leefbaar dorp

- De Harskamperweg/Arnhemseweg N310 blijft een doorgaande weg, maar samen met het dorp en Provincie Gelderland kijken we naar hoe het veiliger, groener en aantrekkelijker voor voetgangers en fietsers kan worden.
- Algeheel knelpunt kruising N310-Dorpsstraat, verkeersaantrekkende voorzieningen, oversteek fietsroutes, wandelroutes en weinig ruimte integraal aanpakken.

Toelichtende tekst Mobiliteit en energie

Logische routes en aantrekkelijke ontvangstlocaties

Otterlo kan zich verder ontwikkelen als aantrekkelijk dorp voor bewoners en toeristische bezoekers. Hiervoor blijft het belangrijk dat het dorp goed bereikbaar is met de auto, het openbaar vervoer en de fiets. Door het toeristische verkeer beter te sturen via logische en gewenste routes, wordt verkeershinder verminderd. Het verkeer richting Het Nationale Park De Hoge Veluwe wordt vanaf een aangepast kruispunt op de Apeldoornseweg (N304) via de Hoenderloseweg naar de entree van het park geleid. Bezoekers parkeren op een aantal centrale parkeerterreinen aan de rand van het dorp. Hierna kunnen zij te voet of met de fiets hun reis vervolgen. Hierdoor wordt de Dorpsstraat minder druk en ontstaat hier meer ruimte voor voetgangers en fietsers.

Goede loop- en fietsroutes in combinatie met veilige oversteken in het dorp zijn essentieel. Een nieuwe wandelroute vanaf de bushalte naar het dorp zorgt voor een overzichtelijke en prettige ontvangst van bezoekers die met het OV komen. Het verbeteren van de herkenbaarheid en aantrekkelijkheid van de fietsroutes vanuit het dorp naar de omgeving zorgt voor samenhang en verbinding met bezienswaardigheden in de omgeving. Zowel bewoners als bezoekers moeten hun elektrische auto kunnen opladen op de locaties waar dit gewenst is. Op basis van de 'Plankaart Ede Laadinfrastructuur' worden de komende jaren een aantal openbare laadpalen in Otterlo geplaatst.

Stimuleren alternatieven voor auto, ruimte voor fietsers en voetgangers

Door minder verkeer door de Dorpsstraat te leiden ontstaat meer ruimte voor fietsers en voetgangers. Aanvullende voorzieningen als fietsparkeerplekken, bankjes en dergelijke maken een bezoek per fiets aantrekkelijk. Een logische en goed uitgeruste fietsroute vanaf de vakantieparken langs de Zanding naar het dorp en de entree van het NP Hoge Veluwe voorkomt onnodige auto- en parkeerbewegingen. Ook kunnen bezoekers van de grote recreatieparken met een alternatief duurzaam vervoersmiddel (zoals elektrische deelfietsen) verleid worden met de fiets in plaats van met de auto naar het dorp te gaan.

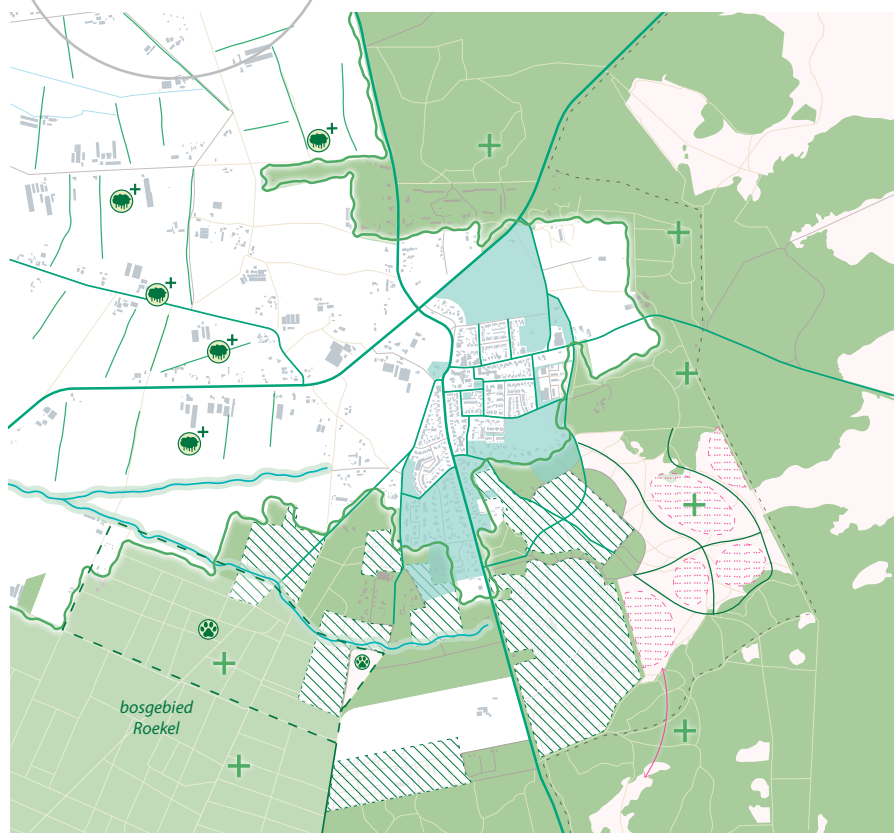
Veilig en leefbaar dorp

De N310 heeft en houdt een belangrijke verkeersverbinding in de regio (voor o.a. defensieverkeer). Het uitgangspunt is het profiel en uitstraling van deze weg beter in balans te brengen met het dorpse karakter van de omgeving. In gesprek met de wegbeheerder, de Provincie Gelderland, wordt ingezet op het verlagen van de snelheid en de aanleg van een of meer veilige oversteken waarbij een gedeeltelijke herinrichting tot een bewuster en veiliger verkeersgedrag leidt en waarbij fietsers en voetgangers beter gefaciliteerd worden. Verder moet de overlast van o.a. e-scooters en steps worden aangepakt.

Otterlo en omgeving wordt duurzamer als belastend verkeer vermindert en vervoer schoner wordt. Om de drukte op de wegen en de onveilige situatie voor fietsers te verminderen passen bedrijven met relatief veel intensief verkeer naar elders niet goed in het centrum. Bedrijven met incidenteel zwaar of groot verkeer passen beter langs de Provinciale weg.

Natuur en klimaat

Legenda

1. Herstel van het natuurlijk systeem van Veluwe en daarbuiten*

- + Versterken Natura 2000 gebied en herstel van natuur rond Otterlo.
- Verbeteren van de overgang en samenhang tussen landbouwgebied en natuur.
- Herstel van natte natuur rond beken.
- Herstel landschap door bijvoorbeeld houtwallen, bosjes en bloemrijke randen en bermen.
- Het land gebruiken zoals past bij de omgeving: nattere gebieden rond beek, akkers op de oude engen.
- Nieuwe vormen van voedselteelt stimuleren, zoals voedselbossen op de overgang van bos naar het ontginningenslandschap.

2. Mens en natuur met elkaar in balans brengen

- Recreatiezonering: creëren van zones met recreatie en zones waar de natuur meer rust krijgt.
Zie: <http://www.gelderland.nl/projecten/recreatiezonering-op-de-veluwe>
- Buitengebied en Roekel aantrekkelijker maken als alternatief voor de Zanding, door landschapsherstel en gevarieerde routes.
- Het gebruik van gebieden afstemmen op het doel ervan.
- Meer begrip voor (kwetsbare) natuur door voorlichting en educatie.
- Versterken van de natuur op de recreatieparken.
- Honden losloopgebied verbeteren.

3. Klimaat robuust maken van landschap en dorp

- Voorkomen dat het buitengebied verder verdroogt, door grondwater en regenwater vast te houden in plaats van af te voeren. Bijvoorbeeld door oude beken te herstellen.
- Tegengaan van hittestress door meer groen aan te leggen in het dorp.
- Wateroverlast voorkomen, door meer groen aan te leggen in risicogebieden of door techniek.
- Groen aanleggen dat bestand is tegen hitte en droogte, waardoor plagen verminderen.
- Vergroenen van het dorp en toekomstige ontwikkelingen: openbare ruimte en tuinen, bijvoorbeeld via Steenbreek.
- Natuur integreren bij bouw nieuwe wijken en woningen.
- Stimuleren nieuwe vormen van natuur inclusieve landbouw.

Toelichtende tekst: Natuur en klimaat

Herstel van het natuurlijk systeem, zowel op de Veluwe als daarbuiten.

De natuur rond Otterlo staat onder druk. De biodiversiteit neemt af en verschillende plant- en diersoorten sterven uit. De oorzaken hiervoor zijn onder andere te veel stikstof en intensief recreatief gebruik. Er is maatwerk nodig om de natuur te herstellen, want elk natuurgebied heeft zijn eigen specifieke eigenschappen. De randen van de Veluwe zijn waardevol. Ze vormen nu echter een harde barrière voor diersoorten, bijvoorbeeld voor het edelhert, het symbool van de Veluwe. Natuur en landbouw moeten meer geleidelijk in elkaar overlopen en functies worden gecombineerd. Ook het landbouwgebied moet worden benut voor natuurherstel en natuurversterking, bijvoorbeeld door natuur inclusieve landbouw, voedselbossen en delen met natte natuur. Op die manier kan worden gewerkt aan herstel van het natuurlijk systeem.

De basiskwaliteit van het buitengebied wordt op orde gebracht. Dat betekent, dat de algemene kenmerken van natuur, landschap en cultuurhistorie die de landschappen in Otterlo karakteristiek maken, aanwezig zijn en blijven. Het landgebruik wordt volgend aan de omgeving: nattere gebieden rond beken, akkers op de oude engen.

Mens en natuur met elkaar in balans brengen.

Contact met en waardering voor natuur is erg belangrijk voor de gezondheid en leefbaarheid. Tegelijkertijd is zichtbaar dat de kwetsbare natuur letterlijk en figuurlijk 'onder de voet wordt gelopen'. De provincie Gelderland heeft daarom verschillende 'zones' ingesteld voor natuurgebieden (recreatiezonering). Zones waar intensievere recreatie mogelijk is, en zones waar de natuur meer rust krijgt. Hierdoor krijgt de natuur de kans om te herstellen. Ook bosgebied Roekel en het agrarisch buitengebied wordt aantrekkelijker gemaakt voor wandelen en fietsen door de aanleg van nieuwe routes. Meer recreatiemogelijkheden in het buitengebied zullen leiden tot spreiding van recreanten en uiteindelijk minder drukte op de Veluwe.

De manier waarop het buitengebied ingericht en benut is, moet meer in balans komen, zodat het voor zowel mens als natuur functioneler is. De door het Rijk en provincie ingezette lijn van landbouwtransitie biedt mogelijkheden om

hierbij aan te sluiten. Samen met agrarische bedrijven die willen stoppen, wordt gekeken naar alternatieve functies die de omgeving en natuur niet belasten, zoals kleinschalige dagrecreatie. Landbouwgrond blijft in principe landbouwgrond. Het landschap in het buitengebied kan worden hersteld door bijvoorbeeld houtwallen, bosjes en bloemrijke randen en bermen. In gesprek met elkaar wordt gekeken naar herstel van beeklopen, landschapselementen en dergelijke om bedrijfseconomisch en natuur inclusief te kunnen werken. Ten slotte worden door natuureducatie gebruikers meer betrokken bij de natuur en meer begrip vormen voor de kwetsbaarheid ervan.

Klimaatrobuust maken van het landschap en het dorp.

Het klimaat verandert: er zijn langere periodes van warmte en droogte en regen valt vaker in grote hoeveelheden in korte tijd. Op een aantal plekken in het dorp zijn negatieve effecten van droogte, hitte en wateroverlast zichtbaar. Juist op de overgangszone van de Veluwe naar het agrarisch buitengebied, is het vasthouden van water essentieel o.a. om zo de bijzondere vegetatie te behouden. Hiertoe moet de bodem verbeterd worden, het watersysteem aan te passen en onttrekking van water te minimaliseren. Deze negatieve effecten worden tegengaan door meer groen aan te planten en het bestaande groen beter met elkaar te verbinden. Particulieren kunnen hierover advies krijgen van Steenbreek. Hierdoor wordt water langer vastgehouden. Het groen dat wordt aangeplant, bestaat uit soorten die goed bestand zijn tegen droogte en warmte.

Economie en recreatie

Legenda

1. Ruimte voor gebiedsgebonden ondernemerschap

- Verbeteren kwaliteit van de grootschalige verblijfsrecreatie: geen uitbreiding, maar verbetering van bestaand aanbod binnen bestaande contouren.
- Faciliteren van kleinschalig lokaal ondernemerschap en onderscheidende concepten die bijdragen aan de 'look and feel' van Otterlo en de natuur respecteren.
- Geen activiteiten met nadelige effecten voor de natuur.

2. Beleefbaar stamkapitaal

- Aansluiten bij lopende landbouwtransitie: steeds meer boeren stoppen met hun bedrijf. Kleinschalige, hoogwaardige of bijzondere (dag) recreatie kan een verdienmodel zijn om over te schakelen of bij te verdienen.
- Veluwe als stamkapitaal.
- Economische initiatieven leveren een positieve bijdrage aan de ruimtelijke kwaliteit, zoals natuur en landschap.
- Landbouwgrond blijft landbouwgrond, maar omvormen naar natuur inclusief, kleinschalig en waar mogelijk biologisch.
- Agrarisch gebied aan westzijde aantrekkelijk maken voor recreatie (als overloop voor N2000).

3. Kwalitatieve bezoekersbelevenis

- Goede ontvangst bezoekers, vanaf Ede en vanaf Arnhem. Bijvoorbeeld een fietsenstalling, voldoende parkeerplaatsen en fietshub/ deelfietsen.
- Goede bewegwijzering, voldoende groen van goede kwaliteit, openbare ruimte is schoon, heel en veilig.
- Van en naar het dorp en Het Nationale Park De Hoge Veluwe lopen hoogwaardige routes met aantrekkelijke functies.
- Routes langs bezienswaardigheden in en rond het dorp en langs horeca/ winkels. Inclusief goede start- en rustpunten.
- Aanzicht van het dorp per auto, hoe presenteert Otterlo zich vanaf de invalswegen.
- Qua profiel aansluiten bij gevarieerde doelgroepen bewoners en bezoekers: dagelijkse bezoekers en gebruikers, bezoekers die op zoek zijn naar hoogwaardig toeristische en culturele voorzieningen.
- Aantrekkelijk en vitaal voorzieningenaanbod (geen leegstand, veelzijdig/ divers aanbod detailhandel en horeca).
- Routes voor wandelen, fietsen en duurzaam vervoer tussen vakantieparken en dorpskern (bezoekers stimuleren de auto te laten staan).

Toelichtende tekst Economie en recreatie

Ruimte voor gebiedsgebonden ondernemerschap

Belangrijkste opgave is de balans weer terugbrengen tussen bezoekers, bewoners en natuur. Dit kan worden gerealiseerd door te zorgen dat de recreatiedruk niet verder toeneemt. Met name de grote vakantieparken rondom Otterlo leggen het hele jaar een grote druk op het dorp, zo is de beleving. Daarom wordt ervoor gekozen geen grootschalige uitbreidingen meer toe te staan van de vakantieparken.

Nieuwe initiatieven voor grote recreatieparken worden in principe dan ook niet gehonoreerd. Voor de locaties waar juridische bestemmingsplanruimte zit voor uitbreiding, zal gestuurd worden op kwaliteit en het bijdragen van het initiatief aan de leefomgeving middels de 5 pijlers van de omgevingsvisie. Bestaande bestemmingsplanruimte wordt in principe gebruikt om een park of terrein in te vullen of door te ontwikkelen. Er wordt gekozen voor kwaliteit in plaats van kwantiteit, voor innovatie, duurzaamheid en vitale verblijfsrecreatie. Samen met de ondernemers wordt hier vorm en inhoud aan gegeven. Ruimtelijk uitgangspunt bij de recreatieparken is dat deze alleen binnen de eigen footprint van het terrein kunnen herontwikkelen, zolang deze bijdraagt aan de vitaliteit van het recreatiebedrijf. Het groene casco van het park vormt hierbij het vertrekpunt. Het groene casco bestaat uit de structuren op het park zelf. De afschermdende groene randen naar buiten toe zijn ook onderdeel van dat casco. Elke ontwikkeling moet bijdragen aan versterking daarvan.

Het uitgangspunt is het toeristisch-recreatieve aanbod gevarieerd, vitaal en toekomstbestendig te houden. Wil het dorp voorbereid zijn op de toekomst, dan zijn thema's als duurzaamheid, beleving en authenticiteit steeds relevanter. Hier past ook bij om nieuwe doelgroepen aan te trekken, die meer waardering en respect hebben voor de natuur, cultuur, het klimaat en de leefomgeving. Daarom is het belangrijk dat er ruimte blijft voor kleinschalige en onderscheidende ontwikkelingen en concepten, die passen bij Otterlo en geen nadelige effecten op de natuur hebben. De landbouwtransitie zal op termijn zorgen voor boerenbedrijven die doorontwikkelen naar een meer duurzaam en minder belastend bedrijf en bedrijven die stoppen. De stoppers kunnen gebruik maken

van bestaande regelingen om nieuwe vormen van bedrijvigheid te ontwikkelen. Hierbij wordt gestuurd op een sterke vermindering van de belasting van de infrastructuur en het natuurlijk systeem en behoud van een groen en landelijk buitengebied. In kwetsbare, open gebieden wordt terughoudend omgegaan met grote nieuwe bedrijfsfuncties bij stoppende bedrijven. Aan de noord- en westkant van Otterlo zijn, mits goed ingepast, bij transformatie iets grotere bedrijfsgebouwen denkbaar, in overeenstemming met het regionale functiewisselingsbeleid.

Beleefbaar stampkapitaal

Zowel voor inwoners als voor bezoekers wordt de gezelligheid en aantrekkelijkheid van Otterlo verder uitgebouwd, een dorp waar men graag woont en verblijft. Het wordt nog meer tot een logisch, aantrekkelijk, veilig en sfeervol startpunt voor een bezoek aan de (Hoge) Veluwe gemaakt. Landbouw blijft een belangrijke drager, zowel ruimtelijk als economisch. Voor stoppende agrarische bedrijven wordt gekeken of de vrijkomende ruimte plek kan bieden aan bestaande functies zonder groeiruimte uit Otterlo. Door toekomstgerichte agrarische bedrijven ruimte te geven voor bij Otterlo passende nevenactiviteiten blijven ze een van de dragers van de economie en een van de belangrijkste beheerders van het buitengebied. Otterlo ligt op de Veluwe, een aantrekkelijk maar kwetsbaar bosgebied. De natuur aan de oostkant van het dorp is echter beperkt toegankelijk en op veel plekken omheind. Om de druk op de natuur en bossen die wel toegankelijk zijn te verlagen, zetten we in op het aantrekkelijker maken van het agrarische gebied aan de westkant van Otterlo. Hiermee worden bewoners en bezoekers gestimuleerd ook of vaker dat gebied in te trekken. Er is daar ruimte voor vitalisering, meer (kleinschalig) aanbod voor dagrecreatie en een aantrekkelijker uitstraling van het landschap (meer afwisseling). Robuuste investeringen in het landschap als onderdeel van het versterken van de natuur dragen ook bij aan het aantrekkelijker maken voor recreanten. Om de druk van natuurgebied De Zanding te verminderen worden verbindingen naar minder kwetsbare gebieden als de Roekel verbeterd zodat die een volwaardig alternatief gaan vormen.

Kwalitatieve bezoekersbelevenis

De grote aantallen bezoekers en de toekomstige groei van toerisme in Nederland zorgen voor een grote uitdaging, zo ook in Otterlo; het legt een zeer hoge druk op de leefbaarheid, doorstroming van het verkeer en veiligheid in het dorp. Het belangrijkste instrument om deze groei te beteugelen is het inzetten op kwalitatief toerisme. Dit betekent dat Otterlo zich moet profileren bij, zich aantrekkelijk maken voor en inspelen op bezoekers die passen bij de belangrijkste toeristische waarden van het gebied. Deze waarden zijn cultuur en natuur. De nalatenschap van de Kröller Müllers maakt dit gebied uniek voor bezoekers die op zoek zijn naar een combinatie tussen natuur en cultuur. De uitstraling en de kwaliteit van het Nationale Park Hoge Veluwe en het Kröller Müller Museum dienen dan ook zichtbaar en voelbaar te zijn in het dorp.

Otterlo richt zich in de toekomst op gasten die oog hebben voor de natuur en deze met respect behandelen en het liefst schoner achter laten dan dat ze deze hebben aangetroffen. Vergelijkbaar met de schone natuur in de Oostenrijkse bergen. De bezoeker die hier op vakantie komt, is niet op zoek naar een bierfiets of een dancefeest of alleen een goedkope camping/vakantiehuisje. Dit type gast maakt namelijk geen tot weinig gebruik van de voorzieningen in het dorp en bezoekt al zeker niet het Nationale Park, Kröller Müller Museum of het Nederlands Tegelmuseum. Kwalitatief betekent in dit geval dus passend bij / aansluiten op. Het zegt niets over het prijsniveau of bestedingsmogelijkheden van de toerist, maar wel over zijn interesse en intrinsieke motivatie naar Otterlo te komen.

Het dorp is tijdens de afgelopen decennia onvoldoende mee gegroeid en ingericht op de grote bezoekersstromen. Dit wordt voortaan op een goede toekomstbestendige, duurzame én bij Otterlo passende manier geregeld.

Bijvoorbeeld in de aangeboden infrastructuur, in de toeristische accommodaties, in de horeca, retail, etc. Wanneer dit in balans is met elkaar, is er sprake van kwalitatief toerisme.

Op dat moment wordt het gebied veel minder interessant voor andere bezoekers.

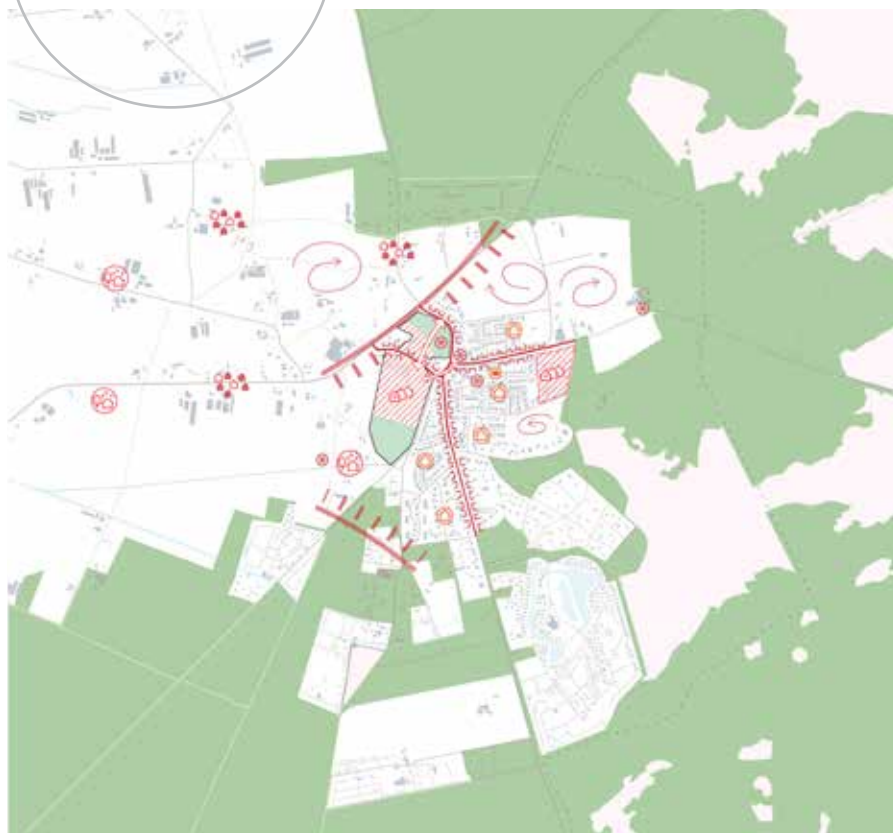
Opgave is om bezoekers die het dorp aandoen per auto, OV, paard of fiets, een gastvrij warm welkom te geven, met een positieve beleving. Dat betekent dat er wordt gezorgd voor een aantrekkelijk aanzicht van het dorp vanuit verschillende aanrijdingen, zoals de

aansluiting bij de rotonde of de Koeweg en het Mosselsepad. Daarnaast dragen de ondernemers door een goed functionerende stichting of vereniging gezamenlijk bij aan de organisatie van het dorp of bij de natuur passende evenementen, opruimacties, collectief vervoer naar evenementen buiten het dorp (bijvoorbeeld in Ede) en dergelijke. Zowel de gemeente als de verenigde ondernemers werken zo samen aan de gedeelde verantwoordelijkheid om het dorp georganiseerd, levendig en in balans te houden. Er is een heldere informatievoorziening nodig om te laten zien waar de OV-haltes, parkeerplaatsen, fietsenstallingen en deelvervoer zijn. De routenetwerken zijn aantrekkelijk en afgestemd op de wensen van de gebruikers en de startpunten zijn goed vindbaar. Een hoge kwaliteit van de inrichting van de routes, de Dorpsstraat en de bezienswaardigheden dragen bij aan een kwalitatieve bezoekersbelevenis. Door in te zetten op duurzame mobiliteit en voorrang te geven aan wandelaars en fietsers wordt gestimuleerd de auto te laten staan. In samenwerking met de parken worden verblijfsrecreanten gestimuleerd de fiets te pakken. In Otterlo is er een veelzijdig aanbod van verblijfsrecreatie, horeca, winkels en dag attracties, van goede kwaliteit. Het dorp is veilig en schoon.

Identiteit en wonen

Legenda

1. Versterken van het karakter van het dorp

- Beter zichtbaar maken van historische structuren: oude lint (provinciale weg vanuit Arnhem) en Dorpsstraat.
- Accentueren bijzondere elementen: kerk, school, waterzuivering en monumentale gebouwen in dorp en buitengebied.
- Engen vormen een belangrijk onderdeel van de entree. Daarom houden we ze open en krijgen ze een natuurlijke en groene uitstraling en waar mogelijk een cultuur- en natuurinclusieve invulling.
- Ontvangsten via de fiets aantrekkelijker maken, zoals Koeweg en Mosselsepad.
- Aanzicht van het dorp per auto, hoe presenteert Otterlo zich vanaf de invalswegen.

2. Inbreiding en herstructurering om duurzaam en compact dorp te maken

- De oude gymzaal, het oude dorps huis en verouderde woningen op een grote kavel bieden ruimte voor nieuwe woningen.
- Kansen om voorzieningen dicht bij elkaar te krijgen door mogelijk verplaatsen van functies.
- Op dorpse wijze stapelen van functies om de beperkte ruimte goed te gebruiken.

3. Uitbreiding voor Ede 2040: 200-300 woningen voor eigen behoefte

- Het bestemmingsplan voor woningbouw op Weversteeg (max. 63 woningen).
- In de structuurvisie voor Otterlo is aan de westkant ruimte gereserveerd voor een toekomstige nieuwe woonwijk.
 - Verschillende instrumenten om aan toekomstige woningbehoefte te voorzien: inbreiding in het dorp, versterken buurtschappen, wonen op boerenerf en uitbreidingen: We zien ruimte voor transformatie binnen het dorp. Hier kunnen we ongeveer 20 wooneenheden bouwen, passend bij de woningbehoefte van Otterlo. De woningen combineren we zoveel mogelijk met andere functies, om de ruimte optimaal te gebruiken.
 - In de omringende buurtschappen kunnen we binnen de bebouwde kom ruimte creëren voor nieuwe woningen.
 - Op drie erven kunnen we 'erfdelen' doen: transformatie boerenerf naar compact deler met schuurwoningen en zorg. In totaal ca 40 woningen.
 - Mosselsepad en locatie 'van Drie': capaciteit ca 8 ha, ca 100-180 woningen in 'compact/ dorpse sfeer'. 20-25 woningen per ha passend bij de woningbehoefte van Otterlo (senioren en jongeren).
 - Open/ groen gebied nieuwbouw met compacte bebouwing.
 - Ontsluiting woningbouwlocatie/ verbeteren oversteek N310.

Toelichtende tekst Identiteit en wonen

Versterken van het karakter van het dorp

Het karakter van Otterlo wordt gevormd door een aantal elementen in het landschap en de gebouwen. Door dit karakter te versterken, blijft het dorp ook in de toekomst een unieke plek in Ede.

De Dorpsstraat, in combinatie met de omgeving van de school en de kerk, vormen het hart van het dorp. Hier is ruimte voor terrassen, winkels en culturele voorzieningen. Met een goed ingerichte route voor langzaam verkeer, wordt het dorpshart verbonden met de entree van NP Hoge Veluwe.

De noordelijke eng langs de Pothovenlaan en Harskamperweg vormen, samen met het bosgebied, een karakteristieke rand rond het dorp. Deze engen blijven open en worden beter benut, bijvoorbeeld door een graanakker met akkerrand en wandelroute. Dit draagt bij aan de herkenbaarheid van het dorp, een mooie entree en de biodiversiteit.

De Arnhemseweg en de Dorpsstraat/Houtkampweg vormen de historische linten met vaak bijzondere bebouwing. Nieuwbouw sluit aan bij de historische en dorpse kwaliteiten van het Otterlo.

Inbreiding en herstructurering om duurzaam en compact dorp te maken

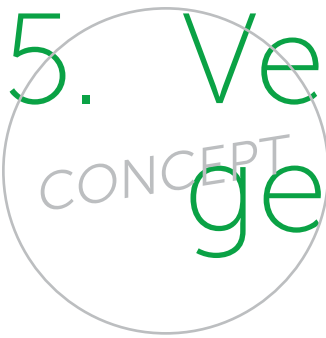
Waar ruimte is voor transformatie in bebouwing wordt deze benut. De plek van de oude sporthal biedt ruimte voor nieuwe woningen. Voor het dorpshuis en de school wordt gekeken naar slimme toevoegingen als cursusruimte en seniorenappartementen. Het vormt een schakelstuk tussen de actieve Dorpsstraat en de rustige woonbuurt. Bij een verplaatsing van de supermarkt of vernieuwing van een winkelpand kan ook hier een toevoeging van woningen plaatsvinden. De ruimte die ontstaat door stoppende boeren in het buitengebied, wordt gebruikt om nieuwe functies een plek te geven. Dat gebeurt zo'n manier dat de 'look and feel' van het buitengebied in stand blijft. Bijvoorbeeld met nieuwe woonconcepten op agrarische erven, kleinschalige zorg, niet-agrarische bedrijven of kleinschalige en passende recreatieve activiteiten op groene boerenerven. Dit draagt bij aan een toekomstbestendig buitengebied.

Uitbreiding voor Otterlo: voldoende woningen voor iedereen

In de structuurvisie voor Otterlo is aan de westkant ruimte gereserveerd voor een toekomstige nieuwe woonwijk. Deze nieuwe wijk krijgt een nieuwe ontsluitingsweg om zo de drukte rond de N310 en de Dorpsstraat te vermijden.

De wijk krijgt verschillende soorten woningen, geschikt voor ouderen en jongeren en in verschillende prijsklassen. Het wordt een flexibele en geleidelijk uitbreidbare nieuwbouwwijk, waarmee Otterlo tot 2040 vooruit kan. De wijk wordt een volwaardig onderdeel van Otterlo, met een parkeervoorziening voor het dorp en eventueel een nieuwe supermarkt en een verbinding met het dorpshart. Door de bebouwing te concentreren, wordt gezorgd voor een minimaal effect op de omringende natuur. Naar het zuiden wordt een goed en flexibel in te richten overgangsgebied naar het bos gemaakt. In dit overgangsgebied is ruimte voor (sport) voorzieningen, volkstuinten of andere groene invullingen.

5. Vertaling deel- gebieden Otterlo

In hoofdstuk 5 wordt de visie op Otterlo vertaald naar deelgebieden.
Dit is nog niet gereed en zal later toegevoegd worden.

6. Uitvoeringsprogramma

In hoofdstuk 6 verwoorden we welke maatregelen en projecten bijdragen aan het realiseren van de visie voor Otterlo. Deze zullen ook in tijd worden weergegeven.

Gemeente Ede

Contact

Mocht u naar aanleiding van deze brochure of over andere zaken die betrekking hebben op de herinrichting buitengebied Otterlo vragen hebben, dan kunt die stellen via email:@ede.nl of via telefoonnummer 14 0318.

Colofon

Uitgave: gemeente Ede

Foto's en afbeeldingen: gemeente Ede, www.ede.nl